

מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל 2014

המועצה להשכלה גבוהה | הוועדה לתוכניות ולתקציב

■ 2014 ■ תשע"ד

חוברת "מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל 2014" המובאת בזאת ליעונכם פורשת תכוונות ציבר עדכניות ומוקיפה של מערכת ההשכלה הגבוהה בחולקה הראשון, ומציגה את כווני התפתחות ועיקרי העשייה של מדיניות ההשכלה הגבוהה בישראל בחלוקת השני.

מורביה הנתונים המכופעים בחוברת זו נתונים נוספים נספחים להקבילם ברשותנו, נאספים מיידי שנה מן המוסדות להשכלה גבוהה על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס), בתיאום עם הוועדה לתקנון ולתקצוב (וות") של המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג).

חשיבות רבה נודעת לנוחונים אלו, בהווים כלי בסיסי בעבודת התקנון והתקצוב של מל"ג ווות". נספ' לכך, מஹויים הנתונים הנאספים מן המוסדות להשכלה גבוהה את מקור המידע הכלכלי בכל הקשור להיבטייה המרכזיים, המגוונים והקטגורים של מערכת ההשכלה הגבוהה.

או מבקשים להודיע לאנשי תחומי השכלה גבוהה ומדוע באגף א' חינוך, השכלה וכוחות הוראה בלמ"ס על העבודה המשותפת לאורך השנים וככובן למוסדות להשכלה גבוהה על שיתוף הפעולה הפורה עם הלמ"ס ווות".

ריכוז וערכה - חוה קלין-אבישי, מיכל אופיר וילנה קרול
אגף תכנון ומדיניות
הוועדה לתקנון ולתקצוב, המועצה להשכלה גבוהה
עיצוב גרפי: סטודיו "שחור ושונה" מקבוצת סקופי
הפקת דפוס: "סקופי" 88
ירושלים, א'יר תשע"ד, מאי 2014

תוכן העניינים

7	דבר י"ר הוועדה לתוכן ולתקצוב
9	דבר סי"ר המועצה להשכלה גבוהה
11	עקבות ומספרים
43	עיקרי העשייה

למשפחה ההשכלה הגבוהה שלום רב,
אני שמח להציג בפניכם, כמהי שנה, לקט נתונים המוגש לקרהת כנס ההשכלה
הגובהה לשנת 2014.

התכנית הרוב שנתיות שהשכננו בתשע"א מתחילה במלוא עזה זו השנה הרביעית,
ובאמצעותה אנו מקדמים את היעדים המרכזים שהציבנו - החזרת המצוינות
במחקר ובהוראה למרכז היבמה, והונשת ההשכלה למגזר הרחדי והערבי.

כ-1,200 אנשי סגל צויר ואיכותי נקבעו במוסדות במלון ארבעה השנים
האחרונות, ולאה מבאים אתם את בשורת ההתקשרות וההבתשות של
המערכת; 12 מרכזי מציאות חדשניים הוקמו במסגרת תקנית הדגל-*I-CORE*,
וביחד עם ארבעת המרכזים הראשוניים מהווים מוקד של עשייה מחקרית
פורצת דרך; תכנית המכ"רים לחידושים ממשיכה להתרחב ולכלול סטודנטים
חדשניים מכל רחבי הארץ במגוון תחומיים, והתקנית להונשת ההשכלה הגבוהה
לאוכלוסייה הערבית תופסת תאוצה אף היא. בפרט, אנו שמחים על השקעת קרן
מלגות ראשונה בסוגה ליותר סטודנטים ערבים לתואר ראשון בתחום הנדסה
ומデע, בשיתוף גורמים ממשלתיים ולינתרופים.

השנה החולפת התרכבה גם בהתקשרות הצוות המוביל של המל"ג-ות"ת: פרופ'
chnit מסר-ירון התקמנתה לסי"ר המל"ג ידי פרנק למ"מ מנכ"ל המל"ג-ות"ת.
מאז אנו פועלים כצוות מלמד והרמוני, עם עידוזו ותמיינתו החשובה והבלתי
פסיוגת של שר החינוך הרב שי פירען.

מספר עדות שהוקמו ע"י המל"ג והוות"ת עוסקות בנושאים חשובים מאוד
למערכת, כגון פרטומים במידע הרוח, תכניות חוץ-תקציביות ומיפוי תשתיות
מחקריות. אולם, אין ספק כי הוועדה למשילות בראשותה של פרופ' מסר
ירון הנה חשובה במיוחד, שכן היא דינה בסוגיות הייסוד של מבנה המל"ג-ות"ת
וממשקים עם הממשלה.

כמובן, אין מקום לנוח על זו הדפנה: הדבר לפניינו עוד ארוכה והמלאה רבה.
בקרוב ונחל במלין החשיבה לקרהת יבועש תכנית החימוש הבאה, אשר אמורה
להביא לביסוס ההישגים, האיתנות והחוכן של המערכת, בין היתר כדי שלא נחוווה
עד עשרים אבודים אלא פריחה מתמשכת.

אני מקווה שהנתונים בחוברת יהיו לךו לעוז, וגם יספקו חומר למחשבה על
מה ואיך ניתן להמשיך ולשפר - הרי זו המשימה המשותפת: לקדם את ההשכלה
הגובהה למען המדע, למען הדור הנוכחי, למען מדינת ישראל.

שאו ברכה,

פרופ' מונאל טרכטנברג
ו"ר הוועדה לתוכניות ולתקצוב

דבר ו"ר הועדה לתוכניות ולתקצוב

**דבר
סיו"ר
המועצה
להשכלה
גבוהה**

מאז הקמתה ב-1948 ראתה מדינת ישראל בחינוך והשכלה הגבוהה כל' מרכז' בעיצוב החברה והמדינה. חקיקת חוק המועצה להשכלה גבוהה בשנת התשי"ח (1958) נועד בראש ובראשונה להבטיח את הרמה האקדמית ובקרת האיכות על מערכת ההשכלה הגבוהה תוך שפיראה על הזרות האקדמיות של הcosaדות. בראשית הדרך התאפיינה מערכת ההשכלה הגבוהה בספר מצומצם של סוסדות להשכלה גבוהה, שהליכם הוקמו ופעלו עד לפני קום המדינה. בשני העשורים האחרונים עברה מערכת ההשכלה הגבוהה שניים דרמטיים שבאו לידי ביטוי בין היתר בספר הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה ובספר המוסדות וסוגיהם. נכון להיום פועלים ברוחבי הארץ 66 מוסדות להשכלה גבוהה: אוניברסיטאות הסמך, האוניברסיטה הפתוחה, מכללות אקדמיות מתקatzבות וככללות חז' תקציביות ומכללות אקדמיות לחינוך. התרבות או מסיליה אחרות כבאה על המועצה להשכלה גבוהה במאץ להבטיח שיפור מתחCID של הרמה האקדמית והמקצועית של המוסדות להשכלה גבוהה, תוך התאמת דרכו עבודה למציאות המשנה.

כום מנוונים לפתחנו שני אתגרים מרכזים על מנתחזק את מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, לשפר את תפוקודה ולהעצים את יכולתה להגישים יעדים לאוכפים, ואלו הם:

אתגר המשילות - מערכת המשילות של ההשכלה הגבוהה בישראל, המורכבת מכל"ג ומוואות"ת, הוקמה ומוצבה עד שנות השבעים הסוקידות של הסאה הקודמת, כדי לחתן מענה לצרכי המציאות שהיתה אז. ההתקפותויות הדרומיות בשדה ההשכלה הגבוהה והרחبات יעדיה מחיבות בחינה חדש של מערכת זו. בדצמבר האחרון מונתה ע"י ראש הממשלה ושר החינוך והoceר **עדדה להסדרת המשילות של ההשכלה הגבוהה** שאמורה להמליץ על התאמות הנדרשות. קבלת המלצות יישוון המלא הכרחי לשם העמדת התשתיות הרואיה למערכת ההשכלה הגבוהה לעשרות שנים הבאות.

אתגר הרגולציה האקדמית - התנהלות מערכת האקדמיות האקדמיות מול המוסדות להשכלה גבוהה, שמטרתה הבטחת רמה אקדמית נאותה, סובלת מסרבול בירוקרטי מחד, ומஹסר עקבות בטיפול בסוגי מוסדות שונים מאידך. אין ספק שנדרשת רפורמה בנושא זה. הכוון המסתכן הוא רגולציה המבוססת על "אוטונומיה מודולרית", קרי יצירת מודול דיפרנציאלי להגברת האוטונומיה של המוסדות במושגים שעדיין ידרשו לאישור המל".ג. סיידת האוטונומיה של מוסד תקבע ע"פ מודדים ברורים וחקופים הייציגים "חונן אקדמי" שיקבעו ע"י המל".ג. לצד האוטונומיה יתוגרו ויתזקקו תהליכי בקרה.

לפנינו אתגרים גדולים בעלי השפעה של ממש על עתיד מערכת ההשכלה הגבוהה.

בעבודה משותפת נצליח!

בברכה,

פרופ' חגי'ת ירון

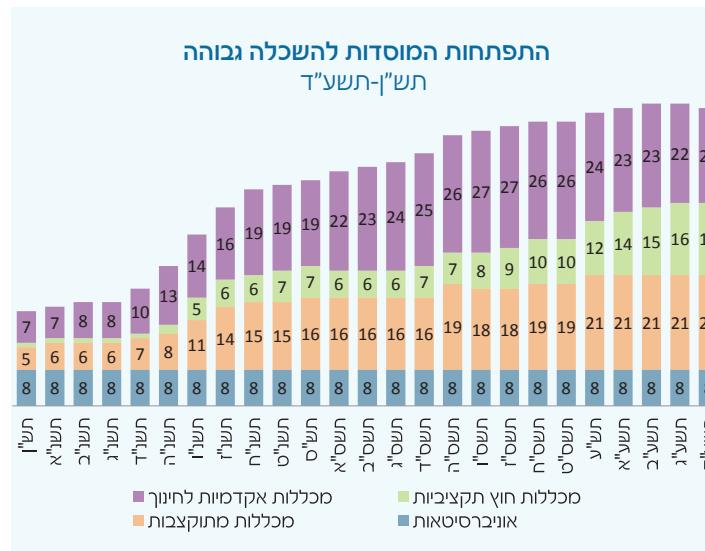
סיו"ר המועצה להשכלה גבוהה

עובדות ומספרים

עובדות
מספריים

בשנות הלימודים האקדמיות תשע"ד-תשע"ז פעולות ברוחבי הארץ 66 מוסדות להשכלה גבוהה: 7 אוניברסיטאות מחקר, האוניברסיטה הפתוחה, 37 מכללות אקדמיות (מהן 21 המתקצבות ע"י ות"ת ו-16 מכללות חוץ לארץ) ו-21 מכללות אקדמיות לחינור.

- על פי חוחיות של ות"ת בשנת תשע"ד לומדים כ-308,335 סטודנטים בכל התחרים ובכל מוסדות הלימוד כולל האוניברסיטה הפתוחה; 236,770 לומדים לתואר ראשון, 59,700 לתואר שני, 10,650 לתואר שלישי ו- 1,215 לומדים לימודי תעודה.

בשלב זה ותניה של אריאל נכללים בתוני המכילות האקדמיות וזאת על מנת לשמר על אפיקות בוחנים ולאפשר השוואת בין גישות המדואות כלקטט הומויים.

בשלב הנוכחי של השה ומי ה'ם' המעודדים ביותרם לשנת תשע"ג ונתנו תשע"ד הם מחייבים של ציוגלו ו'ם' למקלים שם בלטבונט

- לבחדיל כן המגמה ש愧ינה את מספר הסטודנטים לתואר ראשון באוניברסיטאות בשנים האחרונות, המשיר מספר הסטודנטים לתואר ראשון במכינות האקדמיות לגדול בקצב מהיר מאד ובשיטים תשס"ד-תש"ע גדל מספרם ב-8.5% ב ממוצע לשנה מ-51,000 סטודנטים בתשס"ד ל-83,370 סטודנטים בתש"ע. מתחילה העשור הנקחי החלו האטה בקצב הגדל גם במכינות האקדמיות ומספר הלומדים בהן לקרה תואר ראשון הגיע בתשע"ב 94,515, גידול של 3.1% בהשוואה לתשע"ב. במכינות המתוקצבות ע"י תש"ת למדיו בתשע"ג 55,785 סטודנטים לקרה תואר ראשון, גידול של 3.7% יחסית לתשע"ב. ההאטה בקצב גידול המיעצת אינה פוסחת אף על 16 המכינות החוץ תקציביות אשר בתשע"ג למדיו בהן 38,730 סטודנטים לתואר ראשון, גידול של 2.3% בלבד בין תשע"ב לתשע"ג לעומת שנים קודמות בהן גידלו מוסדות אלה בכ-7% בשנה.
- מספרם של הלומדים לתואר שני במכינות האקדמיות עדין נמוך יחסית להז' שבאוניברסיטאות אולם מספרם של אלו נמצא במקצת עלייה עקבית ובתשע"ג למדיו בהן 11,365 לעומת 10,155 בתשע"ב.
- במכינות האקדמיות לחינוךعلاה כמעט מספר הסטודנטים לתואר ראשון והגיע ל-22,295 בתשע"ג, ואילו מספר הלומדים לתואר שני במכינות אלו עולה באופן ממשוני בכל שנה ובתשע"ג הגיע ל-4,015 – גידול של 17% יחסית לתשע"ב.
- בתשע"ג למדיו באוניברסיטה הפתוחה 42,760 סטודנטים בקורסים לקרה תואר ראשון, גידול של 3.2% בהשוואה לתשע"ב. גם מספרם של הלומדים לתואר שני באוניברסיטה הפתוחה גידל יחסית לתשע"ג ומספרם עמד על 3,415 בתשע"ג לעומת 3,250 בתשע"ב.

סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה לפי סוג מוסד ותואר, תשע"ג

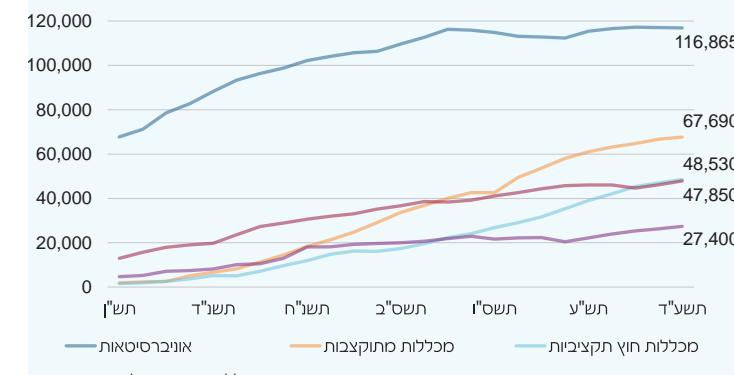
			תואר ראשון	תואר שני	תואר שלישי	סה"כ
115,875	10,655	39,090	66,130	6,613	–	115,875
113,750	-	11,365	102,385	–	סה"כ	113,750
58,835	-	3,050	55,785	–	זהו: מכינות מתוקצבות ע"י ות"ת	58,835
47,045	-	8,315	38,730	–	מכינות חוץ תקציביות	47,045
7,870	-	-	7,870	–	מכינות באחריות אוניברסיטאית	7,870
26,310	-	4,015	22,295	–	מכינות אקדמיות לחינוך	26,310
255,935	10,655	54,470	190,810	–	סה"כ	255,935

הערה: הנתונים אינם כוללים את הלומדים באוניברסיטה הפתוחה ו-1,250 סטודנטים שלמדו לימודי תעודה באוניברסיטאות.

3 כולל הלומדים בתחום החוץ תקציבית במוגדר עסקים במרכזי האקדמי רופין.

סטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה לפי סוג מוסד

תש"נ - תשע"ד

הערה: נתוני המכינות שבחירות אוניברסיטאות נכללים בתוואי המכינות האקדמיות המתוקצבות ע"י ות"ת.

בניגוד להתרובות האדריכלית ש愧ינה את שנות התשעים, עמדו שנות האלפיים בסיכון ההאטה המשמעותית בקצב הגדל במספר הסטודנטים, כ-3.5%. במספרם לשנה בדומה לגדול במספר הסטודנטים לתואר ראשון. ההאטה שאפינה את שנות האלפיים ובעה מהתקציבים הקשים שהושתו על המוסדות להשכלה גבוהה, בין היתר באמצעות הטלת מוגבלות על הגידול במספרי הסטודנטים. בתחילת העשור הנקחי נחתכה בין ות"ת למשרד האוצר התקציבית הרוב שנותית למערכת ההשכלה הגבוהה. התקציבי מוגבלות רפואניות בבחומיים שונים והוא זכה למקומות נגבה בסדר העדיפויות הללו. תכנית מספר מטרות עיקריות בהן: קליטת סגל צער ומצטיין, תרמוץ איכות ההוראה, הגדלת המשאים למתוך תחרות והקמת מרכז המצינות.

כמו כן, הוחלט כי ות"ת תפעל להגדלת הנגישות של מערכת ההשכלה הגבוהה לאוכלוסייה החרדית ולמיועדים על ידי יבוש תכניות מפורטות להתקומות עם החסמים הייחודיים לכל אחת מהאוכלוסיות בכניסתן למערכת.

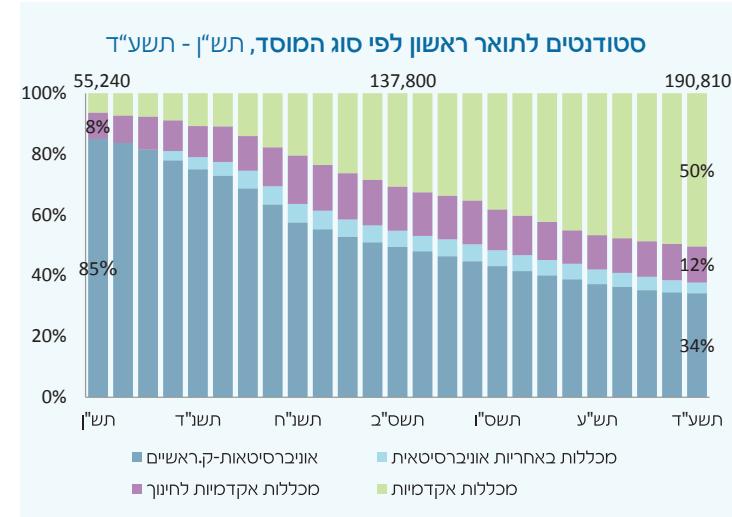
מספרם של הלומדים לתואר ראשון באוניברסיטאות היה בוגרמות עלייה מתמדת מאז קום המדינה עד אמצע שנות האלפיים, וכותקפה זו החלה וידיה עקבית במספרם מ-70,205 ל-66,130 בתשע"ג. אנו טענים כי בתשע"ד כמספרם ישאר יציב. גם בתארים מתתקדים מספרם של הלומדים יותר יצוב ובתשע"ג עמד על 39,090 בתואר שני ו-10,655 בתואר שלישי.

- הנתנו החלטות המכאייניות את ענף ההי-טק באוט לידי ביטוי בנתוני הסטודנטים הרב-שנתיים. בתשס"ב הגיע חלוקם של מי שולמדו את מקצועות המatemטיקה ומדעי המחשב ל-8.3% מהתלמידים לתואר ראשון. בשנים שלאחר מכן נרשמה ירידת בחלוקם של הסטודנטים בהתחום אלה ובתשע"ג הגיע חלוקם ל-5.7% מהתלמידים לתואר ראשון.
- חלוקם של הלומדים ליקוד הנדסה יציב פחות או יותר בשנים האחרונות ואכן בכ-18% מכלל הלומדים לתואר ראשון.
- חלוקם של הלומדים ליקוד מינהל עסקים עלה מ-6.7% בתשנ"ז (שהיו) 6,780 סטודנטים ל-12% בתשע"ג (23,230 סטודנטים), כאשר היודול בתקופה זו נרשם במכינות החוץ תקציביות.
- מספרם של הלומדים ליקוד משפטים עלה מכ-6,000 סטודנטים בתשנ"ז ל-16,190 בתשע"ג, כ-80% מהם לומדים במכינות החוץ תקציביות לעומת 38% מהם שולמדו במוסדות אלו בראשית התקופה. חלוקם של הלומדים משפטים מכון הלומדים לתואר ראשון עלה מ-6.0% בתשנ"ז ל-8.5% בתשע"ג. במקביל לשינויים אלה, ירד באופן משמעותי חלוקם של מי שפנו ליקודי מדעי הרוח מכ-18.5% בתשנ"ז ל-7.5% בלבד בתשע"ג.

סטודנטים לתואר ראשון במערכת ההשכלה הגבוהה לפי תחומי לימודים שנים נבחרות

תשע"ג	תשנ"ז	תשס"ב	תשס"ו	תשנ"ז	שם
190,810	163,300	137,640	101,230	סה"כ - מס' מוחלטים	
100.0	100.0	100.0	100.0	סה"כ - אחוזים	
7.5	9.5	11.7	18.5	מדעי הרוח	
13.9	14.4	16.5	16.1	חינוך והכשרה להוראה	
2.8	2.8	2.3	-	מקצועות האמנות והיעיצוב	
21.4	21.9	19.4	23.5	מדעי החברה	
12.2	8.8	6.0	6.7	עסקים ומדעי ניהול	
8.5	9.4	7.5	6.0	משפטים	
0.9	0.9	0.9	1.1	רפואה	
5.1	4.7	4.1	3.6	מקצועות>User Professions	
5.7	4.7	8.3	7.5	מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב	
1.2	1.8	1.8	1.6	הנדעים פיזיקליים	
2.6	3.2	3.1	2.2	הנדעים הביולוגיים	
0.6	0.5	0.5	0.6	חקלאות	
17.6	17.5	17.9	12.5	הנדסה וادرיכלות	

- הביקורת העיר ללימודיו תואר ראשון והפניה אל המכינות האקדמיות הביאו לשינויים מרחיקי לכת במבנה המערכת ולהונחת התשתית למערכת ההשכלה הגבוהה הוכחית. במהלך שרי העשורים האחרונים גדל מספר הלכודים לתואר ראשון בioter מפי 3 ומספרם הגיע בתשע"ג ל-190,810. גידול אדריך זה הביא לעלייה הדרגתית ועקבית בחלוקתם של הסטודנטים שלם ל佗ר ראשון במכינות האקדמיות, ובתשס"ט חצה לראשונה חלוקם של הסטודנטים שלם במכינות האקדמיות (כולל מכינות באחריות אוניברסיטאות) את ה-50%. במקביל ממשר לרדרת חלוקם של הלומדים במכינות הראישים של האוניברסיטאות, עד שבתשע"ד הגיע ל-34.2%.
- תשע"ד היה השנה הראשונה, ע"פ התוצאות, שבה מספר הסטודנטים ל佗ר ראשון במכינות האקדמיות המתווכבות כולל הלכודים במכינות באחריות אוניברסיטאות נשק למספר הסטודנטים באוניברסיטאות - 65,000 ו-66,000 בהתאם. השקה זו משקפת את השינויים שהתרחשו בשני העשורים האחרונים במערכת ההשכלה בארץ והיגיד במספרם הסטודנטים בין סוג המוסדות להשכלה הגבוהה בארץ והיגיד במספרם במכינות האקדמיות, הן המתווכבות והן החוץ תקציביות, בהשוואה לגידול השללי באוניברסיטאות.

- מצא המחזית השנייה של שנות ה-90 היו עדים לשינויים שהתרחשו בוניטים ובהתיחסותם של הסטודנטים לתואר ראשון למדעי מדעי הטבע והטכнологיה לעומת מדעי הרוח והחברה.
- בתשנ"ז למד כ-24% כסטודנטים לתואר ראשון את אחד מקצועות המתמטיקה, מדעי המחשב, מדעי הטבע או ההנדסה. חלוקם של אלה עלה בהתקופה עד לשנת תשס"ב, בה עבר את ה-30%, ירד במעט בשנים שלאחר מכן ובתשע"ג הגיע ל-28%.

מספרם ובתשע"ג הגיעו ל-20,165. חלוקם של המוכרים שהתקבלו ולצד
באוניברסיטאות נע סכיב 61% בשנות התשעים והאלפיים, ועלה מתחילה
העשור הנוכחי עד ל-68% בתשע"ג.

זועמדים ללימוד תואר ראשון באוניברסיטה תש"פ-תש"ג

- בתשס"ח התקבלו לראשונה ונתנו כועדים לתואר ראשון גם למכללו האקדמיות, ומספרם עליה סכ-38,280 בשונה זו לכ-45,480 בתשע"ג.⁵ חלקם של המועמדים שהתקבלו ולומדים עד כ-64% בדומה לחילוק בתשס"ח. תחומי הלימוד המבקשים ביותר המוצעים במכילות האקדמיות הם משפטים, מנהל עסקים, מדעי החברה ומתקנות בתחום הנדסה. שני התחומיים הראשונים נלמדים ברובם הוגדרו כמכילות החוץ תקציביות.

המחלקות המועמדים לפי תחומי לימוד שונים כמפורט בין המכילות לבן האוניברסיטאות. לדוגמא, אם חלקם של המועמדים שפנו ללימוד עסקים ומדעי הניהול ולמשפטים באוניברסיטאות עמד על כ-5% בכל אחד מהתחומים, הר שבסמכילות האקדמיות עמד חלקם של אלו על 21%-14% בהתאם.

יחס המועמדים לומד לכל המקצועות באוניברסיטאות עמד על 1.7 בתשע"ג לעומת כ-2.0 במהלך שנות האלפיים.יחסים גבוהים מכך ניתן לראות, לדוגמא, בארצטקטורה ובינוי ערים (3.7), רפואיים (3.4), לרואה כללית (2.0).⁵ ומתקינות עזר ורפואים (2.0).

קיימות חיפוי בין שתי האוכלוסיות ושם מועמדים שהגישו מועמדות ללימודים להאזרחות ואנו ממליצה לך אין לך את מספר המועמדים בשתי האוכלוסיות. לשם הרהצה, בתשע"ז היו כ-4,420 מועמדים שהגישו את מועמדותם ולא אזרחים ובסך הכללו האקדמיה.

בקרב הכוונדים למקצועות עוז רפואיים ומנים הסטודנטים שפועם למקצועות כה פיזיותרפייה, רפואי בעיסוק ואוטופטורה שבHAM היסס הוא 2.1, סעד ורתקות שבHAM היסס הוא 1.9, בפרעומת כההשווים - 2.2 ועוד

אחד המדדים העיקריים לבחינת הנגישות להשכלה גבוהה הוא שיעור הסטודנטים החדשניים המתחננים ללימודים במוסד להשכלה גבוהה מטעם שנותן מכובץ של בני 24-24, שהוא קבוצת הגיל בה מתחננים מרכיבית הסטודנטים ללימוד. מזדמן וזה נע בראשית שנות ה-90 סבירו-ה-23% ועליה באופן די עיקרי בשנים שלאחר מכן כחלק ממדיניות של הוות"ת והמל"ג בהרחבת הנגישות להשכלה גבוהה. בשנות תשע"ג נאמד שיעורם של אלו על גלובליות 49.4% מקבוצת תושביה ועפ"י הערךתו תימשך עלייה נוספת במדד זה גם בשנות תשע"ד ושיעורם יגע לקרוב ל-50%.

על פי הערךותיה של הוות"ת בשנות הקורבות אלו נהיה עדים ליפויו שכתבת היגייל הפונה לילדיות תואר ראשון וצתר, בין היתר, בשל שילוב בין מספר גורוכים ובכם האטה בקצב הגידול של בני 20-24 וההתמצבות בשערו הזכאות לבגרות. הגידול העיקרי שיירשם בקבוצת הגיל ההלועות להשכלה גבוהה מקוון במצוור הערבי ובמצור החדרי. בהינתן שמדובר בקבוצות שם מעסיות להשתתף בלימודים אקדמיים, נדרשים מאכרים מיוחדים לקיליטם כמוסדות להשכלה גבוהה ועל כן חלק מיוחד מהתכנית הרוב-שותית לשיעים תשע"א-תשע"ז מתייחס לשילובן של שתי קבוצות אלו במערכת ההשכלה הבינלאומית.

אחוֹ הסטודנטים בשנה א' בטמודות להשכלה גבוהה מתרוך שנתיו מכוצע
חש"י-תשע"ג

- **מוכעים לתואר ראשון**

מספרם של המוכעים ללימודים תואר ראשון באוניברסיטאות עלה באופן דרמטי עד אמצע שנות האלפיים שכון הגיוס מספרם לשיא של כ-39,400. בשנים האחרונות מספרם נמצא במקומת ירידת ובתשע"ג הגיעו ל-29,750, לאחר ירידה משמעותית של כמעט מ-2,000 מוכעים בהשוויה לשע"ב. בדומה למוגמה בסדרת המוכעים, גם מספר המוכעים שהתקבלו ולמדו עלה באופן דרמטי עד אמצע שנות האלפיים, בשנים האחרונים התיציב

- הרכב הילאים של הלומדים לתואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה השנה בכהלן שנים; בעוד שבחנויות שנות התשעים כ-63% מהסטודנטים לתואר ראשון היו בני 30 ומעלה, הרו' שכנות האלפיים ירד חלוף של אלה ל-28%. בשנים האחרונות שב עלות במתינות ל-36% בתשע"ג. חלוף של הלומדים הצעירים, בגילאי 22-29 הגיע בתשע"ג לכ-53% לעומת כ-25% בתש"ז.

רשומים לתואר ראשון במסלול האקדמי של האוניברסיטה הפתוחה לפי גל תש"נ-תשע"ג

אקלמות חוץ
קציביות

- ב-15 השנים האחרונות הוכנעתו של מכללות חזק תקציביות; רק במכהן העשור האחרון נפתחו עשר מכללות חזק תקציביות, חמיש מהן בשלוש השנים האחרונות. נכון למדוי 1,665 סטודנטים לתואר ראשון בمسلسل האקדמי של המכללה למוגול עם הצליפותן של מכללות חזק תקציביות ומספר האטריוס במספר הסטודנטים בהן ל-37,900 בתשע"ג. תכניות הלימודים הראשונות לתואר שני במכללות אלו התחילו בתשנ"ט, גם הן בمسلسل האקדמי של המכללה למוגול, עם כ-400 סטודנטים, ובתשע"ג כבר גדל מספרם ל-8,315. שיעור הסטודנטים לתואר ראשון במכללות החוץ תקציביות בקרוב כלל הלומדים לתואר ראשון עליה מ-3.0% בתחילת שנות התשעים לכ-2%-3% בתשע"ג. בתואר השני עמד חלוקם של הלומדים במכללות החוץ תקציביות בתשע"ג על כ-15% בקרוב כלל הלומדים לתואר שני.

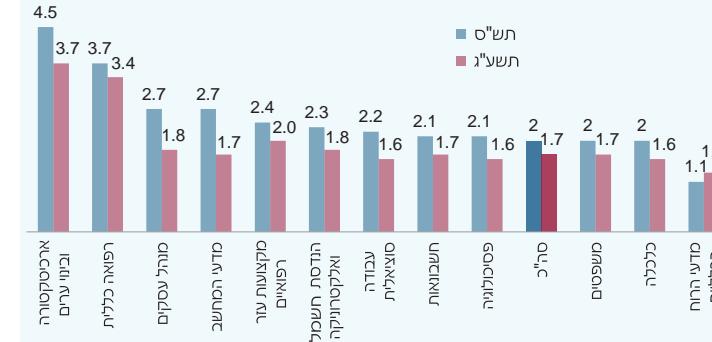
כ-90% מתוכם הלימוד הנלמדים במכללות החוץ תקציביות בתואר הראשון הם בתחום מדעי החברה, עסקים ומדעי ניהול וstępניים. בתואר השני, בעל מחיצת הסטודנטים לומדים תכניות בעסקים ומדעי ניהול וכ-17%inosפים למדים מדעי החברה וstępניים.

- מספרם של המועמדים בתחרות ביוולגיה לאוניברסיטאות נע סכין 1,600-000. מושג השנים האחרונות. ייחס המועמדים לומדים דומה לממוצע של שאר המ Każdyות ועד כה של 1.6. מספרם של המועמדים בתחרות הפיזיקה עליה מתחילה שנות האלפיים והיעד לשיא של 1,130 מועמדים בתשס"ד, ואחריו חלה רידה שבאה את מספר המועמדים ל-770 בתשע"ג.Robem הגודל של המועמדים בתחרות הביוולגיה והפיזיקה עדין נבדים ברובם לאוניברסיטאות (75%).

- ספר המועמדים ללימוד רפואי רפואי כללית עמד על 1,125 בתשע"ס ועלה 1,450- בתשע"ג, ויחס המועמדים למתќבל ולומד ירד בשנים האחרונות ל- 3.4- בתשע"ג.¹isis נוכר במיוחד של 1.3 מכך על הביקוש הנכור המכפין את הפונים למדיינ הרוח הכלליים. הביקוש הנכור נזכר גם במקומות היורדה במספר המועמדים למדיינ הרוח, מכ- 6,330 בתחילת שנות האלפיים לכ- 4,200 בתשע"ג.²

מספרם של המועמדים ללימוד משפטים ומנהל עסקים באוניברסיטאות הילך ופחת לאורך שנות האלפיים, כפועל יוצא מהפניתם סוציאלית הביקוש לילמודים אלו אל המכללות האקדמיות, בעיקר למכינות החוץ תקציביות. מספרם של המועמדים ללימוד משפטים עמד בתחילת שנות האלפיים על כ- 2,000 וירד בהדרגה לכ- 1,330, בתשע"ג, וב学习成绩 מנהל עסקים מספר המועמדים היה כ- 500 לפני כעשר שנים וכ- 185 בתשע"ג.³

חס מועדים למתקבל ולומד במקצועות נבחרים لتואר ראשון באוניברסיטאות תש"ס, תשע"ג

**סטודנטים
באוניברסיטה
פתוחה**

- מספר הנורשנים לילמוד תואר ראשון באוניברסיטה הפתוחה גדל באופן ניכר במהלך שנות התשעים מ-13,000 בתש"ג ל-32,700 בתש"ס - גידול שני של כ-10%. בעוד שנות האלפיים הראות מראות קצב הגידול השנתי ממוצע של כ-3% והגיעו לכ-43,050 בתש"ע. בשנים האחרונות ירד מספר הנורשנים לתואר ראשון ובתש"ג הגיעו ל-42,760. לימודי תואר שני באוניברסיטה הפתוחה החלו בראשונה בסוף שנות התשעים ומספר הנורשנים גדל במשך השנים מ-3,415 בתש"ג ל-3,900 בתש"ע.

סטודנטים לתואר שני לפי סוג מוסד ותחום, תשע"ג

מכללות אקדמיות לחינוך	מכללות חוץ	מכללות תקציביות	מוסדות אוניברסיטאות	סה"כ	תחום
4,015	8,315	3,050	39,090	54,470	ס"כ - מס' מוחלטים
100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	ס"כ - אחוזים
-	8.2	4.6	15.0	12.3	מדעי הרוח
100.0	17.2	8.6	9.1	17.0	חינוך והכשרה להוראה
-	-	-	-	-	מקצועות האמנות והעיצוב
-	-	12.9	-	0.7	מדעי החברה וה燮וב
-	12.7	20.0	18.6	16.4	עסקים ומדעי הניהול
-	54.8	22.7	16.8	21.7	משפטים
-	4.0	-	5.7	4.7	רפואה
-	-	-	7.9	5.7	כקצינות עור רפואים
-	1.4	3.1	7.0	5.4	כטמטיקה, סטטיסטיקה
-	1.8	4.3	3.7	3.2	מדעי המחשב
-	-	-	2.5	1.8	הנדעים והפיזיקלים
-	-	2.2	4.4	3.3	הנדעים הביולוגיים
-	-	-	1.5	1.0	חקלאות
-	-	21.5	7.7	6.7	הנדסה ואדריכלות

הערה: הנתונים אינם כוללים את הלומדים באוניברסיטה הפתוחה.

מועמדים לתואר שני

- מספר המועמדים לילכודי תואר שני באוניברסיטאות היה בمجموع עלייה עד תחילת העשור הנוכחי, והגיע כ-18,000 בתש"ה לכ-22,670 בתש"ג. בשנות הакードיות מספר המועמדים החל לרדת ובתש"ג עמד על 22,460. בתש"ג, בדומה לשנים האחרונות, 77% מבחן המועמדים התקבלו לילכודים וכ-61% טמשו את קבלתם והחלו ללימוד. חילוק הנדחים עמד על כ-23%. חיסם המועמדים למתכבר ולומד עמד בשנים האחרונות על 1.6 ובתש"ג עלה ל-1.7.

סטודנטים במכילות החוץ תקציביות לפי תואר וחלוקתם בקרב כלל הסטודנטים תש"נ-תשע"ג

הערה: נתונים כלל הסטודנטים אינם כוללים את הלומדים באוניברסיטה הפתוחה

ליקוד תואר שני

- בתש"ג למדו 57,885 סטודנטים לתואר שני, רוכם הגדל באוניברסיטאות - 39,090 באוניברסיטאות המחקר ו-3,415 באוניברסיטה הפתוחה. בדומה לתואר הראשון, גם בתכניות של התואר השני תכיחיל תחומי הלימוד שונה בין סוגי הכו�ודות. אחד התחומיים המזוהים בלילכודי תואר שני הוא ניהול עסקים. בתש"ג למדו כ-11,800 סטודנטים לילכודי תואר שני במנהל עסקים שהיוו כ-22% מכלל הסטודנטים לתואר שני במערכת.
- בתחילת שנות התשעים למדו כ-2,500 סטודנטים לילכודי ניהול עסקים, כולל באוניברסיטאות. מספרם של אלה עלה בקצב מהיר מאוד עד סוף שנות התשעים ועל כן חילק גודל מהbakosh לילכודי תואר שני במנהל עסקים הופנה בעיקר אל המכילות החוץ תקציביות כך שבתש"ג למדו באוניברסיטאות 6,500 סטודנטים לקרהת תואר זה ובמכילות האקדמיות נע מספרם בכיב 5,250.

י' כ' ט' ט' ט'

- במספרם של הסטודנטים לתואר שלישי באוניברסיטאות גם כן נרשמת בשום לאחרות האטה. בתחילת שנות התשעים למדו באוניברסיטאות כ-3,900 סטודנטים לתואר שלישי ומספרם עלה בקצב מהיר מאוד עד ל-10,300 בתשס"ה. בחמש השנים האחרונות הגיעו ל-10,655 סטודנטים לקריינות לתואר שלישי במספרם של אלה ובתשע"ג ל-10,615 סטודנטים לתואר שלישי לעומת 10,615 בתשע"ב. גם בתשע"ד מספרם צפוי להישאר ללא שינוי.

התפלגותם של הלומדים לקריינות לתואר שלישי משתנה בהדרוגיות כמפורט להלן בין שבע אוניברסיטאות המתקיירה. בשנות השבעים והשמונים מרכיבת הלומדים לקריינות תואר שלישי למדוזה ארבעה מוסדות: האוניברסיטה העברית בירושלים, הטכניון, אוניברסיטת תל אביב ומכלן יי'סן למדע. ככל הנ'ל במקביל לעלייה בשיעור הלומדים באוניברסיטאות בר-אילן, אוניברסיטת חיפה ואוניברסיטת בן-גוריון בגב.

בוגוד למקות הירידה בביטחון לילכוד תואר ראשון במדעי הרוח ובchein
והכשרה להוראה בשנים האחרונות, עליה מספר המועמדים לילכוד תואר שני
בתחומיים אלו. בוסף, ירד יחס המועמדים למתקבל ולומד בחינוך והכשרה
להוראה כ-2.5-2 בתשס"ה-2.2-בתשע"ג, נראה בשל הצורך בהגדלת
מספר הלומדים בתחום זה באוניברסיטאות. עלייה במספר המועמדים
لتואר שני באוניברסיטאות ניכרת גם בתחוםים: מדעי החברה, עסקים
ומודע ניהול והנדסה ואדריכלות. היחס בין המועמדים למתקבל ולומד
נשאר דומה למד"ד בתחוםים אלו. מספר המועמדים במקצועות העוזר
רפואיים יותר משהכפיל את עצמו בשנים האחרונות, בין היתר בשל פיתוחן
של תכניות חדשות כגון: טיפול בעוריות אומניות, לילכוד זקונה ורפואת חירום.

**מועמדים ללימוד תואר שני באוניברסיטה
ויחס מועמדים למתקבל ולומד לפי תחומי**

תשע"ג		תשס"ה		תחום
יחס מועמדים למתוך בלולmad	מספר מועמדים	יחס מועמדים למתוך בלולmad	מספר מועמדים	
1.7	22,465	1.6	17,895	הה"כ
1.5	2,785	1.4	1,870	מדעי הרוח
2.2	2,525	2.5	1,755	犹尼ון והכשרה להוראה
1.9	5,270	1.8	4,235	מדעי החברה
1.7	4,130	1.7	3,375	סקים ומדעי ניהול
1.6	1,715	1.4	1,760	לשוןistikים
1.1	60	1.2	135	פואיה
1.7	1,705	1.6	840	מקצועות עזר רפואיים
הסתטיקה, סטטיסטיקה				מדעי המחשב
1.7	815	1.9	860	מדדים הפיזיקליים
1.5	525	1.3	545	מדדים הביולוגיים
1.6	1,220	1.5	1,165	ALKALOT
1.3	175	1.2	175	ונדסה ואדריכלות
1.4	1,540	1.5	1,180	

- מספרם של המבקרים למוד את תחומי הפסיכיה, בילוגיה ומדעי המחשב נמצא באופן כלליל לאו שוני וכך גם יחס המועדים למתќבל בתחומים אלו.

- בשנת תשע"ג העניקו המוסדות להשכלה גבוהה כ-71,545 תארים לעומת 15,500 בלבד בתחילת שנות התשעים. מספרם של מקבלי התואר הראשון עמד על 20,770, כ-48,310 סיימו את לימודי התואר השני, 1,540 סטודנטים סיימו את לימודי התואר השלישי שלהם וכ-925 סיימו לימודי תעודה באוניברסיטאות.

מקבלי תארים במוסדות להשכלה גבוהה לפי סוג תוכן ותואר, תשע"ג

תואר ראשון	תואר שני	תואר שלישי	סה"כ
אוניברסיטת אוניברסיטאות הפתוחה	-	14,485	18,745
מכללות אקדמיות - סה"כ	600	3,210	3,810
מכללות מתקצבות ע"י ות"ת	-	4,580	21,045
מכללות חז' תקציביות	880	12,215	13,095
מכללות אקדמיות לחינוך	-	3,700	12,530
סה"כ	1,105	5,310	6,415
	20,770	1,540	70,620

- במספרם של מקבלי התואר השני במכינות האקדמיות נמצאת מוגמת הגידול ומספרם של אלו עבר את 4,500 בשנת תשע"ג.Robem של מקבלי התואר השני במכינות האקדמיות, מסוימים למועדיהם במכינות החוץ תקציביות בעיקר בתחום המשפטים ומונח עסקים. כ-1,540 סטודנטים סיימו בתשע"ג את לימודי התואר השלישי באוניברסיטאות. בעשור האחרון גדל מספרם של אלו בכ-6% לעומת לשנה, כשבשלוש השנים האחרונות אף עדים לה提'יצבות מסוימת במספרם של המסיימים למועדים אלו.

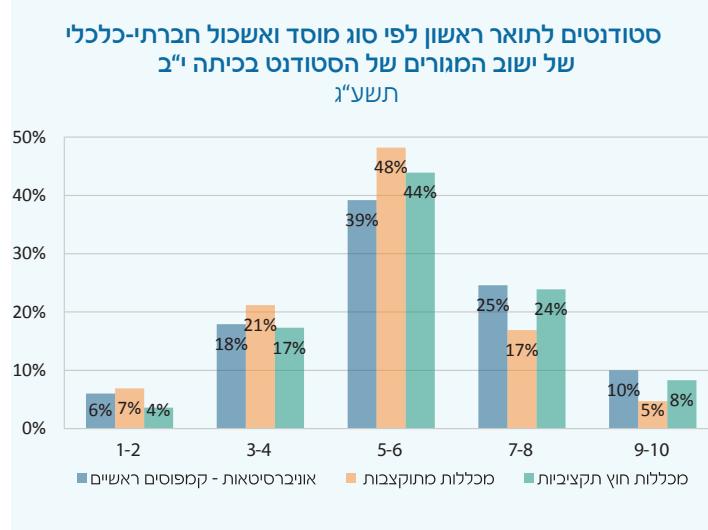
מקבלי תארים McMכלות האקדמיות תש"ס-תש"ג

- בדומה להתפתחויות שהתרחשו בקרב הלומדים לתואר ראשון, מספרם של מקבלי התואר הראשון באוניברסיטאות התקיים בעשור האחרון סיבובו ה-19,000 בשנה בעוד מספרם של מקבלי התואר הראשון בין המכללות האקדמיות מפושך גדול, כך שבתשע"ג הגיע ל-21,045 במסיימים. כ-14,485 סטודנטים סיימו את לימודי התואר השני שלהם באוניברסיטאות, Robem (75%) במסלול ללא תזה.

- מספרם של מקבלי התואר השני באוניברסיטאות עדין נמצא בוגמת גידול, אם כי גם במספרם של אלו ניכרת כוגמת האטה ומספרם גדל בכ-5% לשנה בעשור האחרון.

- כ-35% מהלומדים לתואר ראשון בكمפוסים הראשים של האוניברסיטאות מיעים כישורים המכוקקים באשכולות הגבוהים 7-10. במקבילות המתווך חלקם של אלה עמד על 22% ובמקבילות החוץ תקציביות הגיע חלקם של אלה ל-32% לערך.

סטודנטים ערבים

- בשנות תשע"ג למדו 29,240 סטודנטים ערבים לככל התאזרם במוסדות להשכלה גבוהה. למדו 5,210 סטודנטים נוספים למדיו באוניברסיטה הפתוחה לקריאת תואר ראשון ושני. מכון הסטודנטים הערבים שלמדו באוניברסיטאות, במקבילות האקדמיות ובמקבילות האקדמיות לחינוך, למדו לתואר ראשון, 4,895 לתואר שני, 510 למדיו ליכון תואר שלישי ו-230 ליכון תעודה.
- חלקם של הסטודנטים הערבים מבחן הלומדים לתואר ראשון גדל משמעותית בשנות התשעים ושיעורם עלה בהחמדה עד ל-10% בתש"ס. גם בשנים שלאחר מכן נמשכה מוגמת העלייה במספרם ובחלקו של הסטודנטים הערבים מכון הלומדים לתואר ראשון אלומם בקצב איטי יותר ובתש"ג נמדד חלקם בכ-13% מהלומדים לתואר ראשון. חלק לא סביר מוגדל נבע מפתחיהם של המוסדות להשכלה גבוהה באזורי הפירפורה, בהם מרכז האוכלוסייה הערבית.
- בשנות הלימודים תשע"ג 36% מהסטודנטים הערבים שלמו לתואר ראשון, למדיו בكمפוסים הראשים של האוניברסיטאות, 23% במקבילות האקדמיות לחינוך, 19% במקבילות המתווך ע"י ות"ת, 11% במקבילות באחריות אוניברסיטאית וכן 11% במקבילות החוץ תקציביות.

אחד ההישגים המרשימים של מערכת ההשכלה הגבוהה בעשרות האלפים הוא בהרחבת הנגישות להשכלה גבוהה בקרב האוכלוסייה המתגוררת בפריפריה ובקרבת קבוצות אוכלוסייה חלשות. בתשע"ג כ-24% מסטודנטים למדו לראשונה למדיו בקבוצות הצפון והדרום (9.7% במחוז הצפון ו-14.6% במחוז הדרום), לעומת 9% שלמדו במחוז הדרום, שהתרחש בשני העשורים האחרונים. לא היה מאפשר אל מול הפניית המשאים התקציביים שנדרשו לכך אל שני מחוזות הפירפורה.

למרות ההאטיה הקיצית במערכת ההשכלה הגבוהה בשנים האחרונות, מספר הלומדים במחוז הצפון גדל כמעט פי שלושה בעשור האחרון, בעיקר כפועל יוצא מהרחבת התוכניות הקיימות במקבילות האקדמיות בצפון ופתחת תוכניות למודים חדשים.

בחלקם של המוסדות המכוקקים במחוז ירושלים נמשכת הירידה העקבית ובשנים האחרונות כ-13% מסטודנטים לתואר ראשון למדים במוסדות להשכלה גבוהה נבויה המכוקקים במחוז ירושלים לעומת כ-23% מהם בתחום שנות התשעים.

סטודנטים לתואר ראשון לפי מחוז המוסד שנים נבחרות

מחוז	תש"ג	תש"ס	סה"כ - מס' מוחלטים
ירושלים	126,900	55,250	190,810
צפון	22.7	15.5	100.0
חו"ה	..	5.3	9.7
מרכז	21.7	17.9	13.4
תל-אביב	4.1	15.9	17.7
דרום	42.8	31.5	31.3
	8.7	13.9	14.6

על מנת ללמוד על הרכב הסטודנטים לתואר ראשון בכל אחד מסוגי המוסדות ניתן להסתכל על האשכול החברתי - כלכלי של שוכן הכנסיים של הסטודנט בכיתה י"ב. מעבוד מיוחד שבוצע בעברנו ע"י הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה כי בתשע"ג כ-24% מהסטודנטים לתואר ראשון באוניברסיטאות הגיעו מישובים המכוקקים באשכולות חברתיים-כלכליים נוכחים (ashkolaot 4-1). חלקם של אלו במקבילות המתווך ע"י ות"ת עמד על 28% לערך. במקבילות החוץ תקציביות חלקם של אלו נמוך יותר ועמד על 21%.

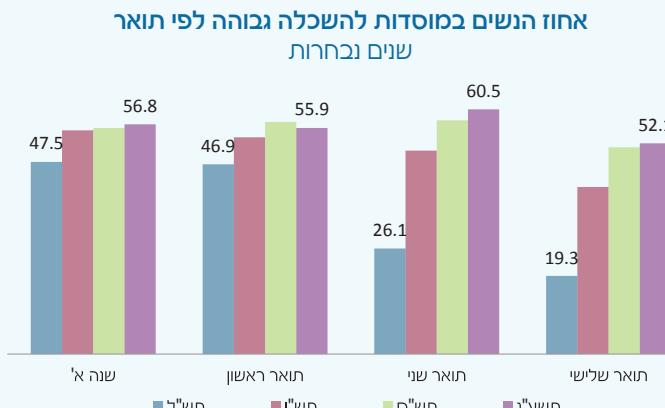
בשיתוףו של האוכלוסייה הערבית בלימודי התואר הראשון בעשרות שנים. במקבילות האקדמיות עמד שיעור הסטודנטים הערבים על 6.4% בתשע"ג לעומת 7.7% בתשע"ב, ובמקבילות האקדמיות לחינוך עמד שיעורם על 23.8% בתשע"ג, לעומת 21.3% בתשע"ב. בתשע"ג היו הסטודנטים הערבים 4.8% מבין הלומדים לתואר שלישי. על אף ההאטה שחלה בשנים האחרונות בעלייה במספר הסטודנטים הכלל לתואר שלישי, חלקם של הסטודנטים הערבים עלה באופן עקבי אם כי שיעורם עדין נזק.

- בתואר ראשון אוניברסיטאות תחומי הלימוד הבולטים בהם אחוז הסטודנטים הערבים הוא גבוה המ רפואי (18%) ברפואה כללית ו-38% ברפואת שיניים) ומקצועות עזר רפואיים (30.2%), בעיקר במקצועות רוקחות (41%) וסיעוד (39%). במקבילות המתפקבות ע"י ות"ת, תחומי הלימוד הבולטים הם לימודים כליליים (38%) וכן לימודי סיעוד (34%) ואופטומטריה (40%). במקבילות האקדמיות החוץ תקציביות תחומי הלימוד הבולטים הם יינוק (30%) וסיעוד (31%).

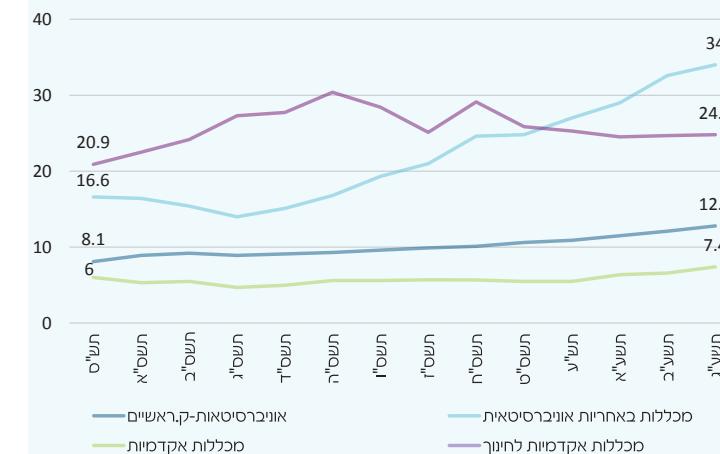
- חלקן של הנשים מבין הסטודנטים עמד בתשע"ג על כ-57%, לאחר עלייה משמעותית בהשתתפותם בלימודים אקדמיים במהלך העשורים שחלפו. הנשים מהוות כיום רב בכל אחד מהתארים: בתואר ראשון - 56%, בתואר שני - 61% ובתואר שלישי - 52%.

- ההתייצבות בחילוקן של הנשים בקרכט הלומדים לתואר ראשון נובעת בין היתר מהמשך הגידול של המכינות המלמדות את מקצועות ההנדסה והטכנולוגיה בין אחוז הנשים הוא נמוך יותר, וכן מאי הגידול של המכינות האקדמיות לחינוך, שבהן אחוז הנשים הוא הגובה ביותר. אחוז הנשים מתחדש כל הלומדים לתואר ראשון במקבילות האקדמיות עמד עד כ-52% בתשע"ג ובמקבילות האקדמיות לחינוך עמד חילוקן על 79%.

נשים

אחוז הסטודנטים הערבים לתואר ראשון לפי סוג מסודר תש"ס-תש"ג

- עלייה משמעותית חלה בהשתתפותן של הנשים הערביות בלימודים באוניברסיטאות, אם בתחילת שנות התשעים היה הנשים הערביות רק כ-40% מבין הסטודנטים הערבים שלמדו לקרהות תואר ראשון באוניברסיטאות, הרי שבתשע"ג היה חילוק בקרכט הלומדים 66%, לעומת פחות מ-53% בקרכט האוכלוסייה היהודית. התפתחות חשובה זו קשורה אף היא בין היותר, לィמודים המתפקבים במקבילות באחריות אוניברסיטאות שאפחו לסטודנטיות הערביות ללימוד בקרכט מקום מוגרין מוביל להתרחק מהמוסדות המשפחתיים והחברתיים שלהן.

- על אף השיפורים שחלו בהשתתפותה של האוכלוסייה הערבית במערכת ההשכלה הגבוהה בעשורים האחרונים, וכהלך מתפקיד ההשכלה הגבוהה כאמצאי ראשון במעלה למוכилиות חברתיות ולצמצום פערים, ראתה לנכון הות"ת להרחב עוד יותר את הנגישות להשכלה גבוהה בקרכט המזרחי, ועל כן במסגרת התכנית הרכ- ثنائية לשנים תשע"א-תשע"ג הוקדשו לכך משאבים תקציביים משמעותיים, וובשה תכנית כוללת לטיפול במקביל החסכים הקćים עדין בהשתלכוהה של האוכלוסייה הערבית במוסדות להשכלה גבוהה. פירות נוספים על תכנית זו מופיע בפרק העוסק בעיקר העשייה של ת"ת ומול"ג בשיעים האחרונים.

- כאמור כ-4,895 סטודנטים ערבים למדו במוסדות להשכלה גבוהה לתואר שני. סטודנטים אלה היו 9% מבין הלומדים לתואר שני באוניברסיטאות, יותר משמחצף חילוק מ-3.6% ב całות שנות התשעים ל-8.2% בתשע"ג. גידול זה התאפשר לאחר תקופה ממושכת של קיפאון, וזאת הודות לגידול שהתרחש

סגל אקדמי

- מספר המשרות של חברי הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות בתקציב הרגיל עליה מ-2011 ת-ט' 6.7% ועמד על 4,585 משרות בתשע"ג. עלייה זו באה לאחר עשר שנים בהן מספר משרות הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות היה כפונת יודידה.
- "סה"כ" משרות ושווא ערך משרות הסגל האקדמי היותר, ממורים מן החוץ ועמייתו הוראה נותר כמעט ללא שינוי בהשוואה בין תשע"ב והינו 3,510 משרות ושווא ערך משרות. בהמשך לשימוש הסכמי השכר של הסגל האקדמי היותר באוניברסיטאות נמשכת העלייה במספר משרות עמייתו ההוראה והוא עמד על 770 משרות בתשע"ג, עלייה של 15% בהשוואה לשנה קודמת. לעומת זאת, מספר שווה ערך משרות של המורים מן החוץ ירד ב-13.4% לעומת תשע"ב והינו 595 שווה ערך משרות בתשע"ג.
- מספר המשרות של הסגל האקדמי הבכיר במכללות המתווקבות כמספר בוגמות עליה כפי שהוא בעשור האחרון, מספר המשרות שעמד על 960 משרות שלמות בתש"ב הckill את עצמו ועמד על 1,965 משרות בתשע"ג. בבחינת השינויים בהשוואה לשנה קודמת, מספר משרות הסגל האקדמי הבכיר עליה בשיעור של 7.5% כאשר שווה ערך משרות של המורים מן החוץ נותר כמעט ללא שינוי בהשוואה לתשע"ב ועמד על 1,540 בתשע"ג.
- השינויים שהתרחשו בעשורים האחרונים במספרי הסטודנטים באוניברסיטאות מצד אחד ובמספרם של חברי הסגל הבכיר מצד שני, הביאו לעלייה משמעותית במספר הסטודנטים לIAS סגל אקדמי בכיר. יחד זה עלה בהדרגה בשנים הראשונות של שנות התשעים מ-16 סטודנטים לIAS סגל בראשיהם למיניהם מ-24 סטודנטים לIAS סגל בראשית העשור הנוכחי. התכנית הרוב שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה לשיע"א תשע"ו" צייבה עד לשיפור יחס זה באוניברסיטאות ובמכללות ובתשע"ג ירד יחס זה באוניברסיטאות לכ-23 סטודנטים לIAS סגל בכיר.

סקר בוגרים

בשנים האחרונות החליטה ות"ת על הזמנתה של סדרת סקרים בוגרים ארוכת טווח שתבוצע ע"י הלמ"ס. במסגרת סדרה זו, אמורה הלמ"ס לפקוד בוגרי תואר ראשון פعليים. בפעם הראשונה, שנתיים לאחר סיום לימודיהם ופעם נוספת כחמש שנים מסיום לימודי התואר הראשון.

בסוגרת סקרים אלו נבחנים היבטים שונים בנוגע להשתתפותם בתעסוקתיות והאקדמית של הבוגרים בסמכויות שונות לשנות סיום לימודיהם וכעבור שנים. ב-2011 נערך סקר מסוג זה בקרוב בוגרי ראשון באוניברסיטאות ובמכללות האקדמיות שסיימו את לימודיים בתשס"ו. סקר זה נערך בקרוב כ-30,300, ונדגמים האוכלוסייה שנדגמה בתשס"ח, כשתיים לאחר קבלת התואר.

- גידול מרשים על פני השנים חל גם בהשתתפותן של נשים בלימודים לתארים מתקדמים. בשנת תשע"ז חזה שיעור של הנשים בקרב הלומדים לתואר שני את ה-50%, ובתשע"ג הגיעו אכזרי, שיעור-ל-61%. שיעור הנשים בקרב הסטודנטים לתואר שלישי חזה לראשונה את ה-50% בסוף שנות התשעים והתייצב בשנים האחרונות על כ-52%.

- העלייה בהשתתפות הנשים בלימודים אקדמיים הביאה לשינויים גם בתחום הלימוד שאליהם הן פונות. בתחוםים: עסקים ומדעי הניהול, משפטים, רפואה והנדסה ואדריכלות חלו עליות בהשתתפותן של הנשים בכלל הלומדים בתחוםים אלו בשני העשורים האחרונים. לעומת זאת, עם הירידה במספר הפונים למדעי הרוח, ירד גם חלקן של הנשים הלומדות תואר ראשון בתחום זה מכ-70% בתש"ס לכ-62% בתשע"ג.

אחוז הנשים בתואר ראשון במוסדות להשכלה גבוהה לפי תחומי לימודים שנים נבחרות

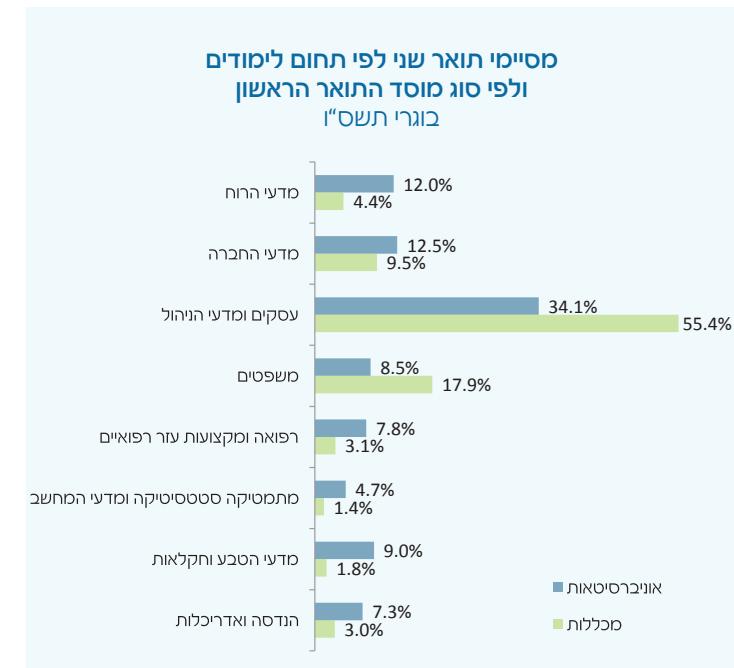
	תשע"ג	תש"ע	תש"ס	תש"נ
סה"כ	56%	55%	57%	54%
מדעי הרוח	62%	61%	69%	71%
חינוך והכשרה להוראה	81%	79%	84%	88%
מדעי החברה	67%	66%	66%	49%
עסקים ומדעי הניהול	51%	47%	43%	32%
משפטים	49%	49%	49%	43%
רפואה	54%	55%	50%	44%
מקצועות עורך רפואיים	82%	83%	81%	85%
מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב	29%	29%	34%	33%
המדעים הפיזיקליים	37%	36%	36%	40%
המדעים הביולוגיים	63%	64%	65%	69%
חקלאות	53%	60%	55%	44%
הנדסה ואדריכלות	27%	28%	22%	16%

- גם בתואר השלישי עלה שיעור הנשים בקורסית הליכוד, אך גם כאן עיקר העלייה נרשמה במהלך שנות התשעים. במשפטים לדוגמא, גדל שיעור הנשים לתואר שלישי מכ-27% בתשע"ז ל-49% בתשע"ג, ובנדסה ואדריכלות עלה חלקן מכ-17% ל-30% באותה תקופה.

- שכיעות הרצון מלימודי התואר הראשון הייתה גבוהה יותר בהשוואה לשכיעות הרצון מלימוד התואר השני, הן באוניברסיטאות והן במכינות האקדמיות, הן במדעי הרוח והחברה וכן במדעי הטבע והנדסה. עם זאת, שכיעות הרצון במכינות החוץ תקציביות הייתה גבוהה כמעט כזו שבמכינות המתמחצות באוניברסיטאות, גם בקרבת הבוגרים וגם בקרבת הסטודנטים לתואר שני.
- שכיעות הרצון מטיב ההוראה וסכיבת ההוראה באופן כללי הייתה גבוהה ביותר בקרבת הסטודנטים שהמשיכו לתואר שני במדעי הרוח - 84% מהם היו שבעי רצון. עם זאת, שכיעות הרצון בקרבת הסטודנטים שהמשיכו ללימודי תואר שני במשפטים הייתה גבוהה ביותר בשלוש קטגוריות מתוך חמיש שבעדים (מעל 80% מהנשאים היו שבעי רצון סופית הקורסים), מטיב ההוראה של המרצים (ומורות הספרייה) בהשוואה לתחומי הלימוד האחרים. לעומת זאת, שכיעות הרצון מלימודי התואר השני במדעי החברה הייתה הנמוכה ביותר במרבית הקטגוריות (-70% מהנשאים במכוצע היו שבעי רצון בארבע מתוך חמש הקטגוריות, בהשוואה לשיעורים גבויים יותר בתחוםים האחרים).
- שיעור המועסקים בקרבת בוגרי המכינות האקדמיות היה גבוה מזו שבקרבת בוגרי האוניברסיטאות, 91% לעומת 86%. גם לפי תחום הלימוד של התואר האחרון שיעורי המועסקים במכינות האקדמיות היו גבוהים, בהשוואה לאלו שבאוניברסיטאות. לדוגמה, שיעור התעסוקה בקרבת הנשאים שסייעו את לימודיהם במכינות האקדמיות בעסקים ומדעי ההייול עמד על לפחות 85% בקרוב אלו שסייעו את אותן התחומים באוניברסיטאות. מוגמה דומה ניתן לראות בקרבת הנשאים שלמדו הנדסה - שיעור התעסוקה במכינות האקדמיות עמד על 91% לעומת 87% באוניברסיטאות, כמעט על מוסדי שיעורי התעסוקה הגבוהים ביותר נרשמו בקרבת בוגרי משפטים (92%) ובוגרי רפואי ומקצועות עזר רפואי (91%) ואילו הנמוכים ביותר בקרבת בוגרי מדעי הטבע (83%), בין היתר בשל נטייתם של אלו לאחרונים להמשיכם בלימודים לתארים متתקדמים.
- כמחצית מהמטופלים דיווחו על הלימה גבוהה בין תחום הלימודים של התואר האחרון לבין עבודתה. שיעור הנשאים שדווחו על הלימה גבוהה היה גדול ביותר בקרבת הלומדים רפואי ומקצועות עזר רפואיים - 76%, ואילו השיעור הנמוך ביותר ביחס דוחה בקרבת הלומדים מדעי הרוח והחברה - כ-35%.

מתוצאות הסקר:

- 55% מבוגרי האוניברסיטאות המשיכו ללימודים אקדמיים לעומת 32% מקרוב בוגרי המכינות האקדמיות.תחום הלימוד המבוקש ביותר בקרוב הבוגרים שהמשיכו ללמידה לתואר שני סיימו הUDA היהול - 34% בקרבת בוגרי האוניברסיטאות ו-55% בקרבת בוגרי המכינות האקדמיות סיימו לימודיים לתואר שני בתחום זה. בתחוםים: עסקים ומדעי ההייול, מדעי הטבע וחקלאות, משפטים, רפואי ומקצועות עזר רפואיים הייתה התאמאה גבוהה בין תחומי הלימודים בתואר הראשון לתחום הלימודים בתואר השני - כרכע מתוך בוגרי התואר הראשון בתחוםים אלו המשיכו ללימודים לתואר שני בתחוםם.

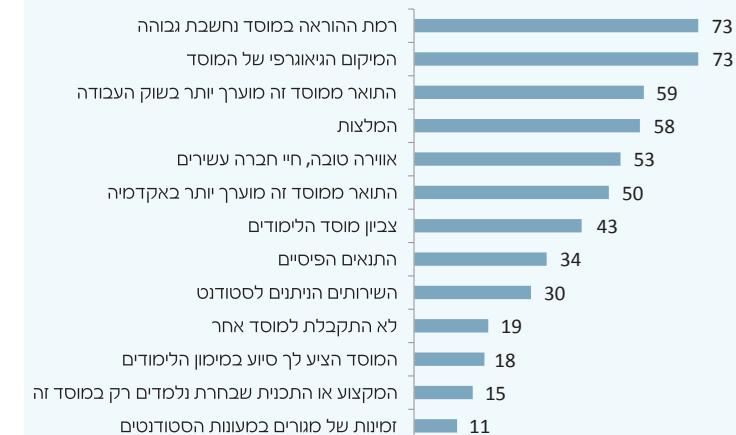
- חלקן של הנשים מטור הבוגרים שהמשיכו לתואר שני עמד על 52%, 55% בקרבת בוגרי האוניברסיטאות ו-46% מברבי המכינות האקדמיות. הפרער נבע מהשונות בתחום הלימוד הרוחניים בשני סוג המוסדות. בתחום הלימוד הנפוצים יותר במכינות האקדמיות הם: עסקים ומדעי ההייול ולימודי הנדסה וכחם חלוף של הנשים נמוך יותר, לעומת תחומיים נפוצים יותר באוניברסיטאות מדעי הרוח, מקצועות עזר רפואיים ומדעי הטבע וחקלאות שבهم חלוף של הנשים גבוה יותר.

- כ- 60% מהסטודנטים היו צריכים להיבחן בבחינה הפסיכומטרית לצורך הקבלה ללימודים, מכחצית היו צריכים לעבור ראיון אישי, ואילו 20% בלבד היו צריכים לעבור מבחן מקצוע אחר.
- מרבית הסטודנטים, 92%, לפחות תכנית לימודים מלאה, והסטודנטים שלמדו תכנית חיליקת נאלצו לבחור בקורס בשל הצורך בעבודה ולימודים במקביל.
- שכיעות רצון גבואה בקורס כלל הסטודנטים נרשמה בקטגוריות: רמת הקורסים (80%) וחישם המתרגלים לסטודנטים (80%) ושביעות רצון נמכה יותר דוחה מואפּן קביעת הציונים (68%) ומתקנית הלימודים לתואר (68%). 82% מהסטודנטים היו שבעי רצון גם מהתנאים הפיסיים במוסד ומשרתו הספרייה בו (83%). 81% מהסטודנטים היו מוכליים לחבורה על לימודיים במוסד שבו הם למדו.
- שכיעות הרצון הכלילית מההוראה נמצאה גבואה יותר בקורס הסטודנטים שלימודים בכלכליות האקדמיות, על פי אילו שלמדו באוניברסיטאות, ובפרט הייתה גבואה במקבילות ברמת ההוראה של המרצים, חסם אל הסטודנטים, מואפּן קביעת הציונים ותכנית הלימודים לתואר. אף שכיעות הרצון הכלילית מסביבת הלימודים הייתה גבואה בקורס הסטודנטים במקבילות האקדמיות בהשוואה לסטודנטים באוניברסיטאות. בקורס הסטודנטים באוניברסיטאות שכיעות הרצון הייתה גבואה,יחסית לשכיעות הרצון בקורס הלימודים במקבילות האקדמיות, כשותתי הספריה ומתקודה של אגדת הסטודנטים. שיעור גבואה יותר מலימודים באוניברסיטה, כ-82%, בהשוואה ל-79% במקבילות האקדמיות, מוכליים לחבורה על לימודיים שלהם.
- בבחינות שכיעות רצון הסטודנטים לפי תחום למדים, ניתן לראות כי בධונה לפמצעי סקר הבוגרים, 2011, שכיעות הרצון הכלילית מההוראה בימיון משפטים היא הגבוהה ביותר (86%). גם שכיעות הרצון מרמת ההוראה של המרצים ומתקנית הלימודים לתואר היא הגבוהה ביותר בימיון משפטים (85%- 81% בהתאמה). לעומת זאת, בימיון הנדסה ואדריכלות ונשמה של המרצים (60%) ומיחסם אל הסטודנטים (70%). גם במידע החברה נרשכה שכיעות הרצון הנמוכה ביותר מרמת הקורסים (77%) ומתקנית הלימודים לתואר (62%).
- כ-80% מהסטודנטים ענו שהלימודיים משפרים את הידע הכללי והמקצועי שלהם, אך כ-40% בלבד דווחו על השיפור בכישורים: שליטה בשפה האנגלית, יצירתיות, מינומיות מחקר ומינומיות ארגון וניהול. כ-70% מהסטודנטים ענו שהלימודיים שיפרו את החשיבה ביקורתית, מינומיות הלמידה וההבעה בכתב ובעל פה.

ב-2012 נערך סקר נוסף על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בקשר סטודנטים שהתחילה ללמד את התואר ראשון באוניברסיטאות ובמכינות אקדמיות בתשע"א, וכן נבחנו הסיבות לבחירת המכוצע ומוסד הלימודים, שכיעות הרצון מהלימודיים ומסביבת ההוראה, טקנות המכון של הלימודים ועוד. מספר הסטודנטים שהתחילה ללמד בשנה א' בתשע"א עמד על 49,700, מהם: 23,050 באוניברסיטאות וכ-26,650 במכינות האקדמיות. המודגם כלל 9,300 סטודנטים מתוך כלל הסטודנטים החדשניים, מהם השיבו על השאלה כ-85%. ממצאות הסקר:

- הסיבות המרכזיות שהשפיעו על הסטודנטים בבחירה מוסד הלימודים הן רמת ההוראה במוסד והיקום היגיאוני שלו (73%), הערכה של התואר הנולד במוסד בשוק העבודה והמלצות על המוסד (כ-60%). הסיבות העיקריות שבעיטין בחירות הסטודנטים את תחום הלימוד: המכוצע מעוני ומתחאים לכישורי הסטודנט (91%) והלימודיים מאפשרים לפתח קריירה ולרכוש מקצוע (87%). 80% מהסטודנטים בחירות את המכוצע כדי לרכוש השכלה כללית.
- המקורות המרכזיים ששימשו לבחינת הנתונים בנוגע למקצוע הלימודים הם: משפחה וחברים (75%) והאינטרנט (68%). אלו גם המקורות העיקריים ששימשו את הלימודים לצורך בחירת מוסד הלימודים; משפחה וחברים - 47% והאינטרנט - 22%.

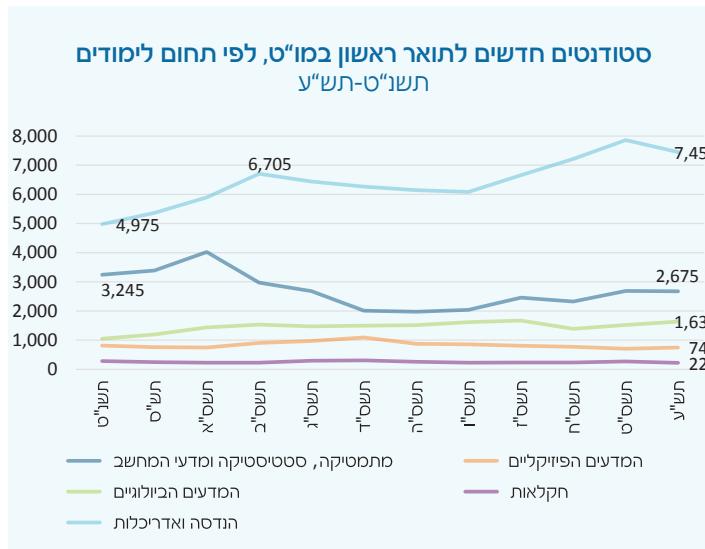
סיכום לבחירת מוסד הלימודים (אחוז הנשאלים שענו כן)

- בתש"ע 62,700 סטודנטים שהו כ-30% מכלל הסטודנטים באוניברסיטאות ובמכולות, למדו מקצועות המ"ט. בעשור החולף חלה עלייה של 1.7% במקצועה לשנה במספר הסטודנטים החדשניים לתואר ראשון במקצועות המ"ט, מ-10,300 סטודנטים בתש"ס ל-12,700 סטודנטים בתש"ע. שיעור נמוך משמעותית מזה ששיעור המקצועות שעמדו על 3% בשנה.

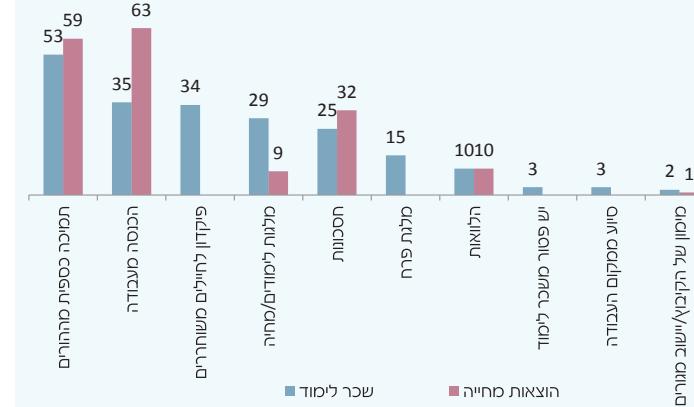
אחת הסיבות לכך היא שחל גידול בסטודנטים במכולות האקדמיות במקצועות שאינם המ"ט, מה שה השפיע על הידול. גם בתואר שני שיעור הגידול השנתי של מקצועות המ"ט היה נמוך יותר מאשר המקצועות (2.7% לעומת 5.2%). בתואר שלישי לעומת זאת, שיעור הגידול היה גבוה יותר במקצועות המ"ט (2.4% לעומת 2.0% בשאר המקצועות).

בבחינות תחרוי הלימוד נזהה כי בתחום מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב חלה ירידת חדה מ-4,000 סטודנטים בתש"ס' א-ל-2,000 סטודנטים בתש"ה. מזא הירידה עלייה אך מספר עדין נמוך.

מדע וטכנולוגיה בהשכלה גבוהה כולל: מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב, המדעים הביולוגיים, המדיניות הפוליטיות, כללאות ובודקה ואדריכלות

**מקורות המידע של הסטודנטים לשכר הלימוד ולהזאות המחייב
(אחוון מהנשאלים)**

**מדדי חינוך
והשכלה
להכשרה
כח אדם
מדעי-טכנולוגי
בישראל**

בעשור הראשון של שנות האלפיים כ-39% מabit כללו הוצאות בוגרות (52%-57%) נבחנו בצוירוף מוגבר של מקצועות מדעיים-טכנולוגיים (כו"ט). צוירוף זה הינו רמה מוגברת במתמטיקה ובמקצועות מדעי טכנולוגיה ווסף אחד לפחות והוא מוקנה לתלמיד יתרכז של דע בתחום המדעים ומעלת את סיוכיו להשתכלות בלימודים נוכחים במקצועות הכו"ט.

בכל מוסדות אקדמיים מבין הנוחנים ביצירוף מוגבר של מקצועות כו"ט הגע
כחמש"כ ל-82%

עליה 21%-ל- 26%. שיעור המשתלבים במקביל אוניברסיטאות ירד בשנים תשנ"-ט תשס"-ב מ-40% ל-33%. שיעור המשתלבים במקביל אקדמיות בשנים אלה

שיעור המשתלבים באוניברסיטאות בתשס"ב מוכן הנוחנים ביצירוף כוגבר של מקצועות זו"ט עומד על 55% כשמלמעלה שמחזקתם למדן במקצועות אלו.

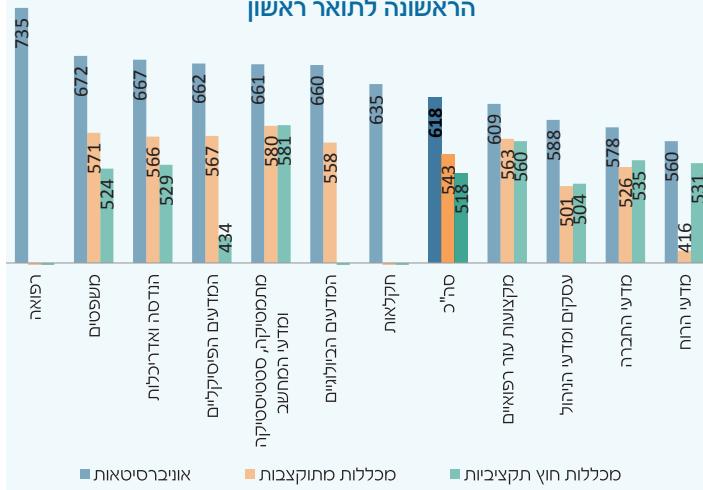
במקבילות האקדמיות, להבדיל מהאוניברסיטאות, שיעור המשתלבים מבין הנבחנים ביצירוף מוגבר של מקצועות כמו' דומה לנבחנים ברמה הרוילה והיה נמוך יחסית (24%). בהערכת נתונים אלה חשוב להבaya בחשבן כי מקצועות כמתמטיקה, המדעים הפיזיקליים וחקלאות למדו רק באוניברסיטאות, בעודם מודדים נזקנש והנדסה ולכידם גם במקבילות אקדמיות.

ג'ז'יוֹנִים
כְּבָחָנִי
הַפְּסִיכּוּמָטְרִי

- את הדרכים לבחון את היקף הביקוש של תחום לימודי או מקצועי ואת מידת הסלקטיביות שלהם היא להסתכל על מוצאי ציווי המבחן הפסיכומטרי של המועמדים לתחום או המוצעו המכובשים. הציגים סוראים כי תחומי הלימוד הפסיכומטריים ביותר הולמים באוניברסיטאות הר פואה, משפטים, הנדסה ואדריכלות ומדעי הטבע. אחוז ההיבחנות בקרבת המועמדים לאוניברסיטאות עמד בתשע"ג על כ-83%, גובה יותר מזה שבקרבת המועמדים למכינות האקדמיות - כ-64% (56% בקרבת המועמדים למכינות המתוקצבות ו-48% במכינות החוץ תקציביות) וא-58% בקרבת המועמדים למכינות האקדמיות לחינוך.

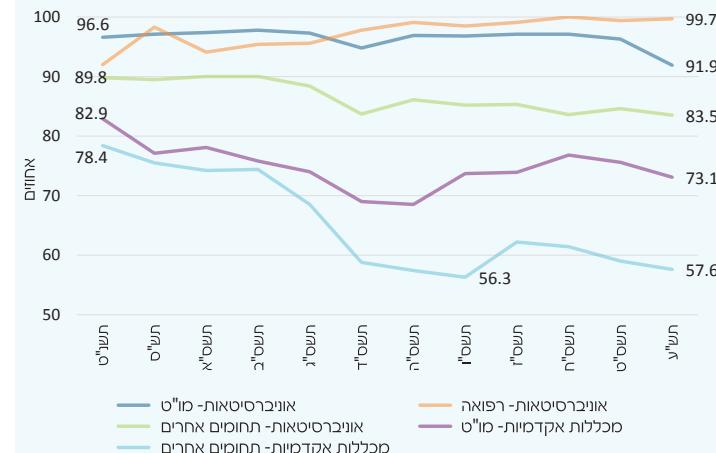
הנתונים מראים כי מוצאי הציוויים בבחינה הפסיכומטרית גובה יותר בקרבת הסטודנטים שהחלו את לימודייהם באוניברסיטה מאשר בסטודנטים במכינות האקדמיות, גם לפי חלקה לתחומיים. בקרבת הלומדים במכינות האקדמיות, הציגים בקרבת הסטודנטים במכינות המתוקצבות גובהים בתקציביות התהווים משלו של הסטודנטים במכינות החוץ תקציביות.

**אומצע הציון最高 בבחינה הפסיכומטרית בקורס הסטודנטים בשנה
הראשונה לתואר ראשון**

- שיעור הסטודנטים החדש לtower ראשון שנבחנו בבחינה הפסיכומטרית אוניברסיטאות בתחום המו"ט הוא גובה מואד (91.9% בתש"ע). במקלחות האקדמיות לעומת זאת, השיעור עוכד על 73.1% לאחר ירידה חדה בעשור האחרון.

**נבחנים בבחינה הפסיכומטרית, לפי סוג מוסד ותחום למידות
תשנ"ט-תש"ע**

- גם הציון הממוצע האקדמי בתחומי המ"ט גבוה יותר מהתוצאות אחרות ועומד על 567 לעומת 536, אך הוא עדין נמוך משמעותית מהציון באוניברסיטאות.

עיקרי העשייה

מדיניות ות"ת ומל"ג

עדת המשילות

הוועדה להסדרת המשילות בהשכלה הגבוהה הינה ועדת ציבורית שמנתה על ידי ראש הממשלה, שר החינוך ושר האוצר על מנת לבצע הערקה מחדש של מבנה היסודות הרגולטוריים המופקדים על מערכת ההשכלה הגבוהה (קרי: מל"ג וות"ת), תוך בוחנת המשחק בין מוסדות אלו לבין הממשלה, במטרה לחזק את מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל, לשפר את תפקודה ולהעצים את יכולתה להגיש ייעדים לאומיים.

בכתב המינוי הוגדרו לוועדה מספר מטרות:

א. שפירת האוטונומיה של המערכת מחדש, אשר הינה ערכבה לחופש אקדמי ולמצוינות אקדמית, וכןן ביטוי למדיניות הממשלה ולצריכים לאומיים מסוימים. תוך מציאות איזון מושכל ובר קיימת בין השניהם.

ב. יצירת מערך מוסדי קוגרנטי למל"ג/וות"ת, אשר יבטיח יציבות מבנית לאורך זמן, תוך חתירה לאריה מערכת משותפת של כל הנוגעים בדבר.

ג. חיזוק יכולת תכנון מערכת ההשכלה הגבוהה על כל רבדיה (קרי: אוניברסיטאות ומכללות, מוסדות מתוקצבים וחוץ תקציביים, מוסדות אקדמיות להשוויה בתקציב משרד החינוך ותקצובות"ת), בהתאם למטרותיה ולצריכי המשחק והחברה, ומיסוד הקשר בין תהליכי התכנון, בקרת האיכות והאקרדיטציה.

על מנת להביא להגשה מטרות אלו התקבלה הוועדה לדין ולהציג הצעות בנושאים שלללים:

א. עיצוב מבנה ארגוני/מוסדי מוגדר למל"ג/וות"ת, תוך הסדרת המבנה המנהלי, היררכיית ניהול, חלוקת התפקידים, הסמכויות, ותחומי האחריות בתוך מבנה זה;

ב. הגדרת הזיקה וחיסוי הגמלין בין המבנה של המל"ג/וות"ת לבין הגורמים הרלוונטיים בממשלה, כך שיחסים אלו ישרתו נאונה את שיפורת האוטונומיה של המערכת, אך בצד עם מתן ביטוי למדיניות הממשלה ולצריכים וליעדים הלאומיים;

ג. הרכבת, כהונה, אופן בחירה וכיוני של חברי הגוף האלה, ושל בעלי התפקידים המרכזיים בהם וכך;

ד. שיפור תהליכי הבדיקה, השיקיפות והמידע לציבור;

ה. הוראות מעבר ושינויים דרושים בחקיקה / או החלטות ממשלה.

בסוף 2011 נחתם מזכר הבנות בין משרד החינוך לוות"ת בוגר למכבע הדרגות של מכללות אקדמיות לחינוך לאחריות ות"ת בcpf לעמיהה בספר תנאי ספ, כגון: איגרות פיננסית, זכויות קייניות בקרקע, גודל מוסד וכו', בסוגרת מעבר עצמאי או במסורת מיזוג עם כו"ד אקדמי אחר. הסכם זה נחתם בגין היתר בעקבות המלצות של מספר ועדות, שהוקמו לבחינות התנהלות המכללות האקדמיות לחינוך ואיכות ה�建ת כוח האדם בהוראה.

నכו'ן להיום כל המוסדות האקדמיים המתוatzבים ע"י המדינה, למעט המכללות האקדמיות לחינוך, נמצאים תחת אחריות תכנון ותקצוב ות"ת, כך שראשית המעבר יאפשר לכלול את מערכת ההכשרה להוראה בתוך מערכת ההשכלה הגבוהה ותחת אחריות הנפומים המקובלים. כמו כן, המעבר יאפשר התאמת למרכז האקדמיים המקובלות בוות"ת בנושאים שונים, כגון: עצמות אקדמיות וניהולית במוסדות (בהתאם לסעיף 15 לחוק המל"ג), פיתוח תחומיים תומכי חינוך, עדכון גודל ההוראה לסטודנטרים האקדמיים המקובלים, פעילות במוסדות רב-שנתית תקציבית ואקדמיות ועוד.

לקראת שנתה"ל תשע"ג, הועברה המכללה לחינוך לאחריות ות"ת דרכו היוזגה עם המכללה האקדמית הכלילית אשר הייתה באחריות ות"ת.

בהתאם להנחיית שר החינוך וו"ר ות"ת הchallenge עבדה משותפת של הגורמים המרכזיים ממשרד החינוך וממו"ת, ובуш מותווה הדרגות למכבע מכללות נוספת בשלוש פעימות, תוך התיחסות למעבר המכללות הבשלות ביותר למעבר בלבד, ומונעה לפירסה המגירות פאיידר בכפוף לתנאי הסף. בפעימה הראשונה הצפיה להתבצע כבר בשנה"ל תשע"ה, מועמדות למעבר המכללות סמיון הקיבוצים ובית-ברל אשר נמצא כבשלות ביותר למעבר. בפעימה השנייה מותוכנות לעבר עד שלוש מכללות נוספת: שתי מכללות אשר יתנו מענה לפירסה המגירות במערכת (מכללה אחת כהמגזר הממלכת-דתי ואחת מהמגזר הערבי) ומכללה נוספת שתמצא מותאמת. בפעימה השלישית תעבורו מכללות נוספת, אשר בשלב זה אין עמדות בתנאי המעבר שנקבעו, ועל כן יידרש עוד זמן להבשת התנאים וביצוע ההתאמות למעבר.

בנוספ, יוקם מנגנון לתיאום בין משרד החינוך לוות"ת אשר יבטיח שיתופ פעולה בין שני המוסדים בצד להatteams, לוות וلتובח את כתובות ההכשרה והיקפה לפי צרכי המערצת.

תהליכי מעבר המחללות האקדמיות לחינוך לאחריות תכנון ותקצוב ות"ת

הועודה החלה לפעול בחודש דצמבר 2013, וצפויו להגיש המלצותיה במהלך חודש מאי 2014. חברי הוועדה, בנוספ, נציגים בכירים מוסדות החקלאות, נציגים ממוסדות רלוונטיים מושווא: משרד רוחה"מ, משרד האוצר, משרד המשפטים, בית המשפט העליון וחברים נוספים.

תכניות מרכז המצוינות (I-CORE)

היא מרכיב מרכזי בתכנית הרוב שנותה להשכלה גבוהה, שבמסגרתה הוקמו באופן מדורג מרכז מחקר מובילים במגוון תחומיים. המרכזים נועד לחזק את תשתית המחקר בארץ לאורך זמן בתחומים נבחרים, ולבסס את מעמדו המדיני של ישראל כרומה עולמית, ועל ידי לעודד שיתופי פעולה בין חוקרים מובילים בארץ לבין חוקרים בחו"ל. התכנית אומצה בהחלטת ממשלה במרץ 2010 (החלטת הממשלה מס' 1503 מיום 14.3.2010).

במסגרת הגל הראשון של התכנית, הוקמו ארבעה מרכזים מצוינות שהחלו את פעולתם בתשע"ב (אוקטובר 2011). במסגרת הגל השני הוקמו 12 מרכזים מצוינות נוספים שהחלו את פעולתם בתשע"ג (מאי 2013). מתוך 16 המרכזים, חמישה עוסקים בתחום מדעי הרוח, מדעי החברה ובמשפטים, ו-11 עוסקים בתחום מדעים מדויקים, הנדסה, מדעי החיים ורפואה.

בכל מרכז נוצרת מסה קריטית של חוקרים מובילים בתחום, שבאים מקרב אנשי הסגל והחוקרים במוסדות להשכלה גבוהה ובמוסדות מחקר, אלהם מצטרפים חוקרים חדשניים ובכדיותם מקלותם מלאה במענקים ודיברים לפעולות מחקר ולרכישת צייד. חוקרים אלו נקלטים בסגל האקדמי של המוסדות השותפים במרקז.

במסגרת כל מרכז ורכשות / או מושדרות תשתיות מחקר מרכזיות מתקדמות בתחוםו לשיכוש כלל הקהילה האקדמית בארץ, וכך מתאפשרו ויצול מיטבי של הפוטנציאל המדעי של מדינת ישראל. בנוספ, חוקרים החברים במרקז נהנים מתקציב נCONDד הכספי לפעילויות שוטפות של המרכז ובכללה פעילות בינלאומית, מילוג לתלמידי מחקר ולבתר-דוקטורנטים, שימוש בצד וחוරומים, כוכ-אדם טכני וADMINISTRATIVE TOOKER וכו"ב. כל אלו ועודו לתמוך בקידול בהיקף שיתופי הפעולה המחברים הבין-מוסדים בארץ ולהעמקת שיתופי פעולה מחקרים בינלאומיים, תוך קידום מחקר פרואז דרך.

התקציב הכללי של 16 המרכזים הוא כ-700 מיליון ש"ח לתקופה של חמש שנים לכל מרכז, מתוכם ות"ת מתקצבת 450 מיליון ש"ח. עם הקמת הגל השני של מרכזים מצוינות הושלם שלב החקמה של התכנית. בשלב זה, מעבר ליוון השופף של מרכז המצויונות, מושם דגש על תהליכי המעקב, הבקשה והמדידה של התכנית והמרקזים.

מוסדות הלימוד השותפים במרקזים שהוקמו עד כה הם אוניברסיטאות החקלאה, האוניברסיטה הפתוחה, המרכז הבינתחומי הרצליה ומכללת עמק יזרעאל. מוסדות נוספים ששותפים הם המרכזים הרפואיים שיבא, הדסה וسورאסקי ומרכז ידע גליל עליון.

¹ עדות בן-פרץ (2001), אריאב-כח (2004), תומר (2004), דברת (2005), אריאב (2006)

מתחילת שנות האלפיים אנו עדים לפתחה של מוסדות אקדמיים חדשים רבים בארץ ישראל. חלקם מוסדות אלו נמצאו לאחרונה בעקבות בתוכנים האקדמיים, הפיננסיים והמשמעותיים. היגיון במוסדות לא לווה בידול תואם בכמותם חברי הסגל הבכיר, ובאחרונה יותר מתוכיו, היגיון במוסדות כלפי הכהן במאגר הסגל האקדמי הבכיר בכלל המערכת. כך גם בולט מיחסו במקומות קלייניות במקצועות הבריאות, המהוים משאב לאומי כוגבל. יתרה מזאת, חלק מהቤינות במושב האקדמי נובעת מכך שהיקף הסגל ורמתו במוסדות רבים אינם מבטאים רמה אקדמית נאותה ומוגנת.

בונסף, לאחרונה אנו עדים לתופעה של מוסדות שקבלו היתר/הכרה כמוסדות שניים מוחזכים, ואשר נקלעו זמן קצר מהתחלת פעילותם למצקה פיננסית ממשמעותית המקשה על תפוקדם התקין. כמו כן, גם בהיבטים המשפטיים/תאגידיים מוגלות מעת לעת סיבות העוללות לפגוע עצמאותם של המוסדות ובהתנהלותם התקינה.

מצב זה חייב את הוות"ת והמל"ג לחשבה מחודשת מותך ראייה מערכית, בכל הנוגע לרמה ולאופי הבדיקות במישורים השונים לפיתוח מוסדות חדשים, על מנת לכלול התוצאות מיוחדת ברמה המוסדית, ואשר מtabסת ומעוגנת בין היתר הנחיות והחלשות קיימות במישורים אלה. במטרה לשמר על הרמה האקדמית, על אותן המאפיינים של המוסד להשכלה גבוהה, על עצמאותם ונוהלים התקין וכן על הוות"ת ואיכותה של מערכת ההשכלה גבוהה, תוך ולהכרה במוסדות להשכלה גבוהה.

מטרת הסדרת הקריטריונים התבessa על הצורך בהבטחת רמתו האקדמית הנאותה של המוסד במקביל להתנהלות תקינה, יציבה ואחריות, תוך התיחסות למרכיבים מרכזיים החיצים להתקנים במוסד ובכללם: הגדרת ייעודו של המוסד, אופן המישיות שלו, איזנות הפיננסית, גודל המוסד, התשתיות, המגון הדיסציפליני המוצע והאסטרטגייה האקדמית של המוסד.

תקציב וקביעות סדר עדיפויות

תקציב תש"ד

התקציב הרגיל של ותי"ת לשנה"ל תשע"ד עומד על כ-9.8 מיליארד ש"ח המהווה גידול של כ-443 מיליון ש"ח בהשוואה לתקציב השנה הקודמת (במחירים שוטפים). תקציב זה כולל בין היתר תוספת חדשה בגובה של כ-280 מיליון ש"ח, בהתאם לתכניות הרוב שנותיו לשנים תשע"א-תשע"ו, שסמה לה ליעדים את עידוד המציגות המדעית-מחקרית, שיפור איכות ההוראה וההון האנושי הנרכש והגדלת הנגישות לחירדים ולבני ציבוריטם. תקציב זה מודיע, בין היתר, לעידוד קליטה וחידוש סגל באוניברסיטאות ובמכינות, גידול במספר הסטודנטים במכינות, הגדלת מתעניינים המחקיר התחרותיים באמצעות הקן הלומית למדעים, שיטופף פעולה מודיעע עם הקהילה האירופית ותיקוות להרחיב הנגישות להשכלה גבוהה בקרב האוכלוסייה החרדית ובני ציבוריטם.

מעבר לכך, תקציב תשע"ד כולל תוספות י"עדות אחרות (תוספות סטודנטים לרפואה, תוספת סטודנטים לסייע, חברות ישום, שיטופף פעולה אקדמי עם סין והודו וכו'ב), עדכון מודיעע והפחיתה בתקציב המכינה (כ-90 מיליון ש"ח).

סה"כ תקציב שערכת ההשכלה גבוהה גדל בשנים תשס"ט-תשע"ד בכ-2.2 מיליארד ש"ח (במחירים שוטפים). עיקר תוספת התקציב בשנים אלו יועד עבור קליטת חברי סגל (גידול של 24%), עבור הרחבת הנגישות לאוכלוסיות המיוחדות (שיעור גידול של כ-123%) ועבור תקציבי מחקר (שיעור היגיון כ-26%). זאת, כאמור בהתאם למדיות תקציב התכנית הרוב שנותיה ששמה לה כמטרות את עידוד המציגות, שיפור איכות ההוראה וההון האנושי והרחיב הנגישות לבני ציבוריטם וחרדים.

**תקציב מקורי של ותי"ת
תשס"ט-תשע"ד, מוחרים שוטפים**

בשנת 2011 אישרה ות"ת מודל הקצאה וביצוע של תקציב הפיתוח הפיסי למוסדות המתוכנבים על ידה בסך 400 מיליון ש"ח לשנים 2010-2016, אשר נקבע במסורת התכנית הרוב שנתי בין ות"ת למינר האוצר. בנוסף לתקציב זה, הופיעו ככל לבניה חדשה, הוקזו סכומים נוספים ווסףם עברו שדרוג. תשתיות במבנים קיימים ובעור סיוע בהתאם לנישות לבניין מוגבלים.

מודל הפיתוח הרוב שנתי חולק לשתי תכניות:

א. במסורת התכנית הראשונה הוקזו 300 מיליון ש"ח באמצעות הקצאה מבוססת צרכים, המשרינית תקציב רב שניית למוסדות שבHAM היחס הכללי של שטח/סטודנט (לפי תחומי לימודיים) נקבע מועד מעררכי, בשקלול מאפיין פריפריה ואזור עדיות.

ב. במסורת התכנית השנייה המוגדרת כתכנית תחרותית הוקזו 100 מיליון ש"ח נוספים, והוא תחבצע בשתי פעיות: פעימה ראשונה לשנים תשע"ג-תשע"ד והשנייה לשנים תשע"ה-תשע"ו.

התכנית התחרותית מופעלת זו הפעם הראשונה כחלק מהתכנית הרוב שנתיות של ות"ת, לאחר שבתכניות הקודמות הונגה רק ההקצאה המבוססת לצרכים. התכנית התחרותית מספקת גמישות בהקצאה במהלך התכנית הרוב שנתיות, קידום ייעדי מדיניות נוספת ותמכה פרטנית בפרויקטים בעלי תרומה "חוודית" על בסיס עקרונות תחרותיים מוגדרים. בכך, משילמה תכנית זו את עקרון התכנית ארוך הטווח הבא לידי ביטוי בתכנית ההקצאה.

בינואר 2014 הופעלה הפעם הראשונה של התכנית התחרותית. קרוב ל-20 פרויקטים נבחנו על ידי ועדת שיפוט שהסתמוכה ות"ת, אשר דירוגה את הצעות בהתאם לתנאי סף ולקריטריונים הבאים: קליטת סגול בהתאם לעי"ת ות"ת, חידוד יתרונות ייחודיים של המוסד ותרומה "חוודית" ואזרות. ניקוד נוסף ניתן עבור שימוש בשיטות יישום נאותות כגון הבטחת קרן תחזקה או בנייה "ירוקה".

בהתאם להחלטות הוועדה, אושרה תכנית ות"ת בתשעתה פרויקטים באוניברסיטאות ומכללות שונות: הטהכניון, חיפה, תל אביב, בן גוריון, מכון ויצמן, אריאל, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, המרכז האקדמי רופין ושנקר.

פרויקטים אלו יוצו בתכנית ות"ת לפי התעריפים הקבועים להשתתפות ות"ת בגין או בהתאם לסכום ההשתתפות שבקש המוסד (הנמור מהם) בכפוף למוגבלת התקציב הכלולית.

במהלך שנת 2016 לקרה סוף התכנית הרוב שנתיות צפוי להתקיים הפעם השנייה של התכנית התחרותית.

בשנת 2012 סוכם על ידי ות"ת ומינר האוצר על תכנית משותפת ראשונה כסוגה, שמצועה תכינה תקציבית בהקטות מענות סטודנטים במוסדות שבתקציב ות"ת, בהיקף של 100 מיליון ש"ח. זו הפעם הראשונה שות"ת תומכת בושא, פועלה שהצריכה בחינה מקצועית מוקיפה של תחומי המענות באופן כללי.

תשתיות מחקר

תכנית תחרותית בפיתוח פיזי

מענות

תשתיות מחקר מרכזיות באקדמיה הן הבסיס לפוטנציאל של צמיחה חדשנית מחקרית ומשמעות כמנוע של צמיחה כלכלית וחברתית. עם השנה, תשתיות מחקר מרכזיות מתקדמות הופכות להיוון יקרות וomoreרכות ודורשות לכך אדם רב וכגון להקמתו ולהפעלו, במרקם ריבים נדרש לשם הקמתו שיתופי פעולה ברמה לאומית או בינלאומית. לפיכך, בעשור האחרון מדיניות רבות החלו בתחום וקיימות תכניות וקידום עדיפות למספר שמות קדימה.

התכנית הרכ-שנתית של הוות' התקדמה במתן תכניות למוסדות ובהן ניתן כלים להשבת חוקרים ולגיטום חוקרים חדשים, ובגידול דרמטי בתחום מחקר התחרותי. מאמצים אלו, על מנת לשאת פרי בסוחו הארוך, חייכים להיוון מלאים גם בסביבה מחקרית הולמת ובכלל זה בזמניות של תשתיות מחקר מתקדמות.

לאור זאת, החליטה ות"ת לקיים אסטרטגי לטוויה ביןוי ואחר, שיאפשר לוות' באופן יוזם ומתרע סדרי עדיפות לפתח ולהקים תשתיות מחקר מרכזיות לאקדמיה, ולהצטרף לתשתיות מחקר בינלאומיים. בסוף שנת 2012 החלטה מליאת ות"ת על הקמת ועדת היוגי מיפוי קבוצה לוות' בונשא תשתיות מחקר מרכזיות לאקדמיה, אשר בראשה עומד פרופ' דוד הורן, ושתפקידיה הם:

א. מיפוי תשתיות המחקר המרכזיות באקדמיה;

ב. גיבוש הצעה למפת דרכים מותעדפת של התשתיות הנדרשות;

ג. בחינות הצעות וזדמנויות שעולות בצורה שוטפת לתשתיות חדשות ולשותפות בתשתיות בינלאומיות, והערכת התאמתן למפת הדרכים.

הוועדה מיפוי ששה תוצאות התחכו אשר בוחנו את התשתיות הקיימות, ערכו ואספו את הדרישות והבשו סדרי עדיפות והמלצות לוות' בונשא. המלצות אלו מופיעות במפת הדריכים הראשונה לתשתיות מחקר מרכזיות לאקדמיה לשנת 2013? מנגנון זה יפעיל באופן דינמי והמלצות יעדכנו תקופתיות.

וות' דנה בהמלצות הוועדה בחודש דצמבר 2014 והחלטה לבך על התהילה, ולחזון קידום של התשתיות השונות וכבר לשرين תקציב לוושה לשונה הונחה. קידום וחיתון של חלק מהתשתיות כבר בעיצמון - הצעה להקמת תשתיות לעכברים מהונדים גוטית חубרה לפורום תל"ם (תשתיות לאומית למחקר ולפיתוח), ות' יצא בפניה לאיסוף מידע מהמוסדות במטרה לישם את תשתיות "גישה סופי" לנוטרי הלמ"ס" וות' אישרה את התכנית במחשוב ענן.

מסך "מפת הדריכים לתשתיות מחקר מרכזיות" עדיך להתעדכן בשנה הקרובה, בהתאם לtagיות שתגינה מקהילת המחקר ולמידע חדש שיתווסף.

² קישור למפת הדריכים: <http://che.org.il/?p=30767>

עם הוזן יצא השנה קול קורא להצעות מחקר משותפות בונשאים מדעים מדוקים ומדעי הרוח. הוגשו 66 הצעות מחקר הנמצאות עתה בעיצומו של תהליך העריכה. ההצעות הנבחרות יסומנו בתשע"ה.

ב. מענקים לבת-דוקטורנטים סינים והודים - 100 מלגות תלת-שנתיות
מצוות לבת-דוקטורנטים מצטיינים מסין ומהודו מידי שנה בכל תחומי הלימוד. בתשע"ג ובתשע"ד נקלטו כ-170 בת-דוקטורנטים סינים והודים באוניברסיטאות השונות למחקר במגוון תחומיים. בתשע"ה צפויים להיקלט כ-100 בת-דוקטורנטים נוספים.

ג. עידוד קליטת סטודנטים סינים והודים לתואר ראשון ושני - במוסדות
המוחזקים להשכלה גבוהה פועלות מידי שנה תכנית לקליטת 100 סטודנטים מצטיינים מסין ומהודו לתואר ראשון ושני. מיוחד ות"ת לתקינות הנבחנות כולל מילון חד פעמי להסביר התכנית לאנגלית, או לשיווק ומعلن מעתפת תמייה בתכניות וכן מלגות לסטודנטים מצטיינים. עד כה נבחרו שבע תכניות אשר מעניקות מלגות לסטודנטים מצטיינים מסין ומהודו במגוון תחומיים: הנדסה, כימיה, ארכיאולוגיה, מזורה תיקון ואסלם, מנוהל עסקים בילאומי ולימודי מדרב.

ד. תכנית לקליטת סטודנטים מצטיינים מסין ומהודו ללימוד קורסי קיז בישראל - התכנית מיועדת לקלוט 250 סטודנטים מסין ומהודו ללימודי קורסי קיז בישראל במטרה ליזור חשפה של האקדמיה הישראלית, ולעדוד סטודנטים מסין ומהודו להירשם לתארים متאימים בישראל, עד כה נבחרו 10 קורסים אשר מציעים מלגות לסטודנטים מצטיינים מסין ומהודו בתחומיים שונים: לימודי מדובר, אולפן עברית, כתמטיקה, הנדסה, חלל, יזמות ועסקים, רקלאות, אבטחת מידע ועוד. בקץ תשע"ג החל המחרזר הראשון עם כ-180 סטודנטים מסין ומהודו, ואנו צפויים לקלוט כ-250 סטודנטים במחזור שני בקץ תשע"ד.

במסגרת פעילותות ות"ת/מל"ג לקידום שיתוף הפעולה האקדמי עם סין, בוגמבר 2013, השתתפו נציגי מל"ג ביריד לסטודנטים ביינלאומי בסין, שמטרתו גiros סטודנטים סינים לסטודנטים גבויים בכל העולם. ביריד הוקם דוקן של האקדמיה הישראלית ובו השתתפו נציגים ממשونة כושלות להשכלה גבוהה בחו"ל: אוניברסיטת תל-אביב, האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת חיפה, אוניברסיטת בר אילן, אוניברסיטת בן גוריון, הטכניון, מכללת סטט שמעון להנדסה והמרכז האקדמי למשפט ועסקים. בנוסף להשתתפות ביריד ביריד נציג מל"ג באוניברסיטאות מוכילות בסין, ובכבודת המל"ג להשתתף שוכן ביריד הקרוב.

במסגרת המעורבות הבינלאומית של האקדמיה הישראלית, יוקם בקרוב פורטל למודים "Study in Israel", שיירץ בשפה האנגלית את כל התכניות הנלמדות בכלל המוסדות להשכלה גבוהה בישראל, וכל מידע שימושי עבור אוכלוסיית הסטודנטים הזרים בפורטל אחד נוח וזמם למשתמש.

ובפרט של התנאים בכל אחד כן המוסדות בוגר ליכולת כלכלית ותפעולית, חלופות דיר או אזרח, זכויות קרקע, תנאי התקנון והרישיון וכדומה.

במסגרת התכנית התקבלו כ-25 הצעות להקמת מיזמי מעוניין במוסדות, שמהן נבחרו 14 פרויקטים בלבד. הבחירה נעשתה על פי קריטריונים בהתאם לעמידה התכנית כפי שהוגדרו בסיכום בין ות"ת לבין משרד האוצר. העיקרים שבהם גנוו ליצירת הצעה של חלופות דיר, אשר תסייע בהפקחת לחץ הביקוש הכלליים בשוק הדיור הכלכלי, וכן בהפקחת הנטול הכלכלי על ציבור הסטודנטים. בנוסף, שולבו בתכנית מטרות נוספות, כגון מעוניין באזרחי פריפריה המתאפייניות בהוצע דיר נמוך בסביבת המוסדות, או בקשרים תחבורתיים. בתחילת 2013, אישרה ות"ת את המימון ל-14 הפרויקטים הללו, על פיהם אמורים להיבנות מעוניין בהיקף כולל של מעל 3,000 "טירות", אשר חלקלם נמצא כבר בימים אלו בשלב המכרזים או בתחילת הביצוע.

בעקבות התכנית הראשונה והבקשות המושמעות למעוניין בקרקע המוסדות האקדמיים השונים, סוכם באחרונה עם משרד האוצר על הקצתה ווסףת של כ-160 מיליון ש"ח, שתאפשר הפעלה של תכנית שנייה להקמת מעוניין סטודנטים, אשר תהווה הרחבת התכנית הראשונה ותאפשר בשני "קளות קראים". הקול הקורא הראשון יונפה מידית למוסדות שבתקצוב ות"ת, בתנאים דומים לאלו של התכנית הראשונה ועל בסיס עבודה הרקע שנעשהpta של מוסדות אלו בתכנית הראשונה. בקורס השני, הצפוי בעוד כחצי שנה, ניתן יהיה לכל גוינן גם השתתפות של מוסדות אקדמיים שאינם בתחוםם ות"ת, בין היתר באמצעות שיתופי פעולה עם רשות מקומות להקמת מיזמים גדולים. על מנת לאפשר הרחבת התכנית גם למוסדות שאינם בתחוםם ות"ת, הפעלה יופתח בחודשים שעוד הפצת הקול הקורא מנוגנים מתחאים למיפוי, ובקרה של מיזמי מעוניין במוסדות אלו בשיתוף כל הגורמים הרלוונטיים.

בשנה"ל תשע"ג החלה ות"ת/מל"ג ביישום תכנית מקופה לפיתוח הקשרים האקדמיים עם סין והודיעו וחיזוק מעמדת האקדמי של מדינות ישראל בעולם. כולם מתademic שיתוף הפעלה האקדמי בין ישראל למדינות אלו, ובשנה"ל תשע"ד נקלטו בכלל המוסדות להשכלה גבוהה כ-450 סטודנטים ובת-דוקטורנטים נוספים מסין ומהודו. התכנית מתנהלת כיום דרך ארבעת ערכי הפעולה הבאים:

א. מענק מחקר משותף - בין הקרן הלאומית למדע בישראל (ISF) לבין הקרן המקבילה בסין (NSFC): בסכום הראשון הוגשו 89 הצעות מחקר משותפות בנושאים: פיזיקה, כימיה וחקלאות, ומهم נבחרו 12 הצעות לتمويل. בסכום השני הוגשו 62 הצעות למחקר משותף בתחוםם של מדעי החיים והרפואה הנמצאות היום בשלבי סיון.

כמו כן פורסם קול קורא למענק מחקר משותף בין-ISF ובין מועצת המכון לאוניברסיטאות בהודו (UGC). במסגרת התכנית המשותפת

**מעורבות
אקדמית
ב国际在线**
**קידום שיתוף
הפעולה
האקדמי עם
המדיניות סין
והודו**

תכניות המטרות למחקר ולפיתוח של האיחוד האירופי הן התכניות הגדולות ביותר בעולם לשיתוף פעולה מדעי ותעשייתי. תכנית המטרות הנוכחית, אשר החלה בשנת 2014, היא התכנית 2020 Horizon. היקף התכנית צפוי לעמוד על 0.77.0 מיליארד יורו לתקופה של 7 שנים (2014-2020).

מטרת ישראל בהשתתפות בתכנית היא לפתח בפני גופים ישראליים שער להשתלבות אסטרטגית במטרות המטרות, הפיתוח והשיכון של אירופה להרחבת הפעולות העולמיות של התעשייה. Horizon 2020 כוללת שלושה מסלולי-אך עיקריים:

א. מסלול "מצוינות במדע" (Excellent Science) שמטרתו גיבוב, עידוד וטיפוח של חוקרים מצטיינים, והוא כולל מעתן מענק מחקר, השקעה בתשתיות ועוד.

ב. מסלול "מנהיגות תעשייתית" (Industrial Leadership) שמטרתו ביצוע השקעות אסטרטגיות בטכנולוגיות מפתח, עידוד השקעות במחקר ובחדשנות ועידוד וסיעור לחברות קטנות ובינאיות בתחומיים שונים.

ג. מסלול "אתגרי החברה" (Societal Challenges) שמטרתו עידוד פריצות דרך באכזזות שיתופי פעולה כדוגמם רבת-תחומיים, בתחוםים כגון רפואי, מזון, תחבורה ועוד.

בנוסף לתכנית מעניקה תמכה גם לשלווה תחת-מסלולים נוספים המתמקדים בפיתוח רפואי יותר של תרופות (Innovative Medicines Initiative), מחקר ופיתוח בתחום האוירונואיסטייה לשם פיתוח טכנולוגיות חדשות בתחום רפואי התהברות האזרחיות במטרה להפחית את הפגיעה בסביבה (Clean Sky), ומחקר ופיתוח ארוכי טווח ופורצי דרך של טכנולוגיות תעשי דלק וטיב.

חלוקת של ישראל בתכניות המטרות האירופי נקבע בהתאם לחס התמ"ג המקומי מס' התמ"ג האירופי (כולל ישראל). חילה של ישראל של תכנית החדשניים יוכומן באופן הבא: ות"ת - 50%; משרד הכלכלה - 35%; משרד המדע - 10%; משרד רלוונטיים אחרים - 5%.

לעומת התכנית השבעית של הקהילה האירופית (FP7), שהסתמכה בשנות 2013, ההצטירות ל-2020 Horizon חרוכה בתוספת עלויות מושמעות עברו ות"ת. הגידול בעליות נובע הן מהגדלת סך עלויות התכנית, מכ-55 מיליארד יורו בתכנית FP7 ל-77 מיליארד יורו ב-2020 Horizon, הן מהגדלת חלקה של ות"ת בכיקון עלויות ההשתתפות של מדינת ישראל בתקציב חלקה של FP7-45%-50% בתכנית הנוכחית והן מהידול בתמ"ג הישראלי ביחס לממוצע האירופי.

הארגון האירופי למחקר ולחקיקים (CERN)

ה- CERN (Conseil Europeen pour la Recherche Nucleaire) הוא ארגון אירופי המכaggד את המרכז הגדול והמוחקם בפועל למחקר חלקיים. משנת 1991 ועד ימינו ישראליים פעילים בארץ, ומשנת 2011 ישראל נמצאת במעמד של חברה בו, והו הcadiva הראישה כוחז לאורה שהתקבלה לחברת מלאה בפרויקט היוקרתי.

דמי החבר השנתיים של מדינת ישראל בפרויקט עומדים על סך של כ-13.1 מיליאון יורו ומcomeנים, בהתאם להחלטת הממשלה מס' 3159 מ' 2011. 17.4.2011 בפועל הבא: ות"ת - 52%; משרד המדע והטכנולוגיה - 17%; משרד החוץ - 7%; משרד ראש הממשלה - 10%; משרד האוצר - 7%.

בנוסף, ות"ת והאינברטיסטאות המשתתפות ממוניות את דמי החבר של מדינת ישראל בגולאי ATLAS שב-CERN, וכן סמכונות את השתתפות המדענים הישראלים בתכניות מחקר ופיתוח שונות המתיקיות ב-CERN, ואת פעילות הוועדה הלאומית לאנרגיות נכונות של האקדמיה הלאומית למדעים האחריות בין היתר גם בנושא ה-CERN.

יצפון של נשים בסגל האקדמי הבכיר היום נמוך ומאופיין בהיבדלות מוגדרת על פני תחומיים, על פי דרגות רוחניות ואונכיות, ובヵוו השתתפות נמוכים גם בהשוואה ביןלאומית - שעור הנשים בסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות בארץ אינה כ-28% בתשע"א, לעומת השיעור הממוצע של הנשים בסגל כ-27%. ממדינות האיחוד האירופי המאוורך בכ-40%. גם יצפון של נשים בקרכט הסטודנטים בתארים השונים משתנה בצורה משמעותית סתchos לתחום וסקף חסכים ותפישות כוגדרות מסורתיות. ככל'ו ות"ת הכוון בקדום יציג הנשים כיעד חשוב הן מטעמים של צדק והוגנות והן לשם קידום המצוינות האקדמית עצמה.

על מנת לקדם את יצפון של הנשים בסגל האקדמי במוסדות להשכלה גבוהה הוקם בפברואר 2011 צוות בראשות פרופ' רבקה קרמי ("וועדת קרמי"), אשר המליץ על כווני פעולה בנושא.

במטרה להמשיך ולקדם את נושא יציג וקידום נשים כמוסדות להשכלה גבוהה בכלל הוחלט על הקמת ועדת היינו קבוצה משותפת למל"ג ותות"ת בראשות פרופ' רות ארנון, נשיאת האקדמיה הישראלית הלאומית לkidom נשים בכוון לטכנולוגיהissenschaftים גם כהית ועודה של הכוועצה הלאומית לkidom נשים בכוון לטכנולוגיה.

³ מקור הנתון הבינלאומי: She Figures 2012, Gender in Research and Innovation Statistics and Indicators, European Commission, 2013

קידום אקדמיות באקדמיות: נשים, חרדים, ערבים

קידום يُنْسَجُون بِالجَامِعَاتِ لِلْمُهْوَّبَاتِ

לצד הפעולות של המוסדות המתוקצבים להשכלה גבוהה, פועלם במרקז גם המוסדות האקדמיים החוץ תקציביים אל מול הציבור החדי. כך, כבר יותר מעשור פועל הקמפוס החדי של הקריה האקדמית אונו, אשר בשנים האחרונות הרחיב את פעילותו גם למקצועות הבריאות. בוסף, בחודשים האחרונים שוקדים גם מוסדות אקדמיים חז' תקציביים אחרים על הקמת מח"רים או פתחת תכניות ייעודיות לחרדים. בין מוסדות אלה ניתן למצוא את המסלול האקדמי של המכלה למוגה, המרכז ללימודי אקדמיים או יהודה והמכלה האקדמית נתניה. גם המכילות האקדמיות לחינוך פועלות להרחיב את פעילותן אל מול הציבור החדי. במיוחד ניתן למנות את המכלה ירושלים, מכללת הרציג, מכללת בית ברל, מכללת חכמת הדרום ומכללת אשון.

הלוואות ומלאות לשכר לימוד

כמו כן משלים להקמת הכו"ר רים הקיינה ות"ת את תכנית המלוות והalloאות לסטודנטים חרדים בהשכלה הגבוהה. בתשע"ד השתתפו בתכנית כ-1,000 סטודנטים חרדים. עפ"י התכנית כל סטודנט חרדי הלומד לתואר אקדמי בכל סוג מסודר העמוד בקריטריונים סוציאו-אקדמיים מסוימים, יכול לקבל הלואה לשכר הלימוד. לאחר קבלת הזכאות לתואר, תפקון חלק מה haloאה נגובה המלצה יודה בהתאם ללחודם. 70% מה haloאה למי שמלמד תחומיים ישומיים ודרושים ממשק -40% למי שמלמד את יתר התחומיים. ות"ת ומיל"ג פועלות בשיתוף פעולה עם משרד החינוך ומשרד הכלכלה על מנת לתת מענה גם לאנרגרים נוספים הנוגעים להשתלבות האקדמית וה תעסוקתית של המגזר החדי, בין היתר: השתלבות הבוגרים בתעסוקה אינטלקטואלית, הכשרת מורים וגברים במערכת החינוך החרדית ושילוב סטודנטים חרדים בתארים מתקדמים במוסדות הריגולות.

בהתאם להחלטת מל"ג ות"ת ובתיום עם משרד המדע, מנדרט הוועדה הוא:
א. מיפוי כלל הגורמים הפעילים בנושא, ייצוג וקידום נשים במערכת ההשכלה הנבואה;
ב. מעקב ולויו הטמעת המלצות ועדת קרמי;
ג. גיבוש המלצות נוספות בנושא והבאתן לדין במל"ג ובוות"ת;
ד. איסוף וריכוז נתונים עדכניים ומעקב אחר מצבם הנוכחי והתקדמות הנושא בקרב המוסדות להשכלה גבוהה;
ה. דיווח שניתי למל"ג ולוואות תומכו עצה האומית לקידום נשים במדע ובتكنולוגיה בעניין ייצוג וקידום נשים בקרב ציבור הסטודנטים בתוכונים השונים, בקרב הסגל האקדמי בתחום החקלאות השוניים, בהגשות ובזכות בקרנות מחקר.

צעד ראשון החליטה הוועדה לבחון שלושה נושאים בתארים מתקדמים למחקר אקדמי, יישם בסוג חדש וקידום נשים בסגל האקדמי והגשה זכיה בקרנות מחקר.

במקביל פונתה הוועדה לכל המוסדות להשכלה גבוהה ליישום המלצות ועדת קרמי אשר אישרו במל"ג ובוות"ת. בוסף לכך, במטרה לתוכר ביציאתן של נשים לבתור דוקטורט בחו"ל, תמצור ות זו השונה השניה את תכנית המלוות לבתור דוקטורנטיות מצטיינות. על מנת לעודד מסלול לימודיים זה אינטוי והן גמיש, בשנים הבאות תכיר ות"ת גם במסלול בת-דוקטורט מושלבים (בארץ ובחו"ל) לקבלת המלהga.

מוסדות אקדמיים ייעודיות לאוכלוסייה החרדית

הוות"ת מקדישה מאכזים ומשאבים רבים על מנת להנגיש את ההשכלה האקדמית לאוכלוסייה החרדית ולשלבה בתעסוקה ובחברה בישראל. מאכזים אלו ונשענים על שלושה עקרונות מוחים: ראשון, הכרה במאפיינים הייחודיים של האוכלוסייה החרדית, השני, שילובם באקדמיה של חרדים החפצים בכך, תוך כבוד אורח חיים, ומתן מענה הולם לצרכיהם וlesiaftותיהם, והשלישי, הכרה בכךון הרבה הקיים במרחב החדי, ועל כן היא מפעילה מגוון פרויקטים.

בהתאם לעקרונות אלו, הוקמו מכון השנתיים האחריות עשר מסגרות אקדמיות ייעודיות לאוכלוסייה החרדית (מח"רים), הפעולות באחריות מלאה של המוסדות המוכרים להשכלה גבוהה. מח"רים אלו הוקמו בפריסה ארצית ובמנון רחב של תחומי למדוד. מח"רים נוספים נמצאים בשלבי הקמה. בתשע"ד לומדים 4,855 סטודנטים חרדים במוסדות המתוקצבים להשכלה גבוהה, מהם יותר מ-1,600 בעשרות המה"דים החדשניים.

ה. סייע לסטודנטים ערבים אשר נמצאים בשנות הלימודים האחרונות בהשתלבות בשוק העבודה ע"י נתן הכוון תעסוקתי, כגון: כתיבת קוו"ח, הינה לראיונות עסקיה, מפגש עם מפעלים וכי'.

מתוך מילוג הצעיות לסטודנטים ערבים לתארים מתקדמים, כגון: תואר שני מחקרי, דוקטורנטים ופוסט דוקטורנטים המכuzziים את ההשתלבות בסוסודות מובילים בחו"ל, וכן מתן מלגות מע"פ לסלול מצטיין מהחברה הערבית.

הונה הוקם בשיתוף עם מכון וילר פורום האחראים והרכזים של המוסדות המתווכים ע"י ות". מטרת הפורום היא הקמת גוף ייעוד משותף למוסדות ולוות", על מנת לשפר את "שם התכנית ולהעביר יעד בו המוסדות.

ת. קיימים נוספים הנוגעים לחברה הערכית הנמצאים על סדר היום של ות"ת, כגון: העברת מכללה אקדמית לחינוך ביישוב ערבי ממשרד החינוך לווית", הקמת שלוחה של כוסד ביישוב ערבי בצפון וחיסכון בדבר פתרונות אקדמיים ייחודיים לאוכלוסייה הבדואית.

בשנות 2003-2004 הוחלטה המל"ג להקים מערכת להערכת איכות, וכן להקים יחידה אדמיניסטרטיבית נפרדת בתחום זכויות המל"ג שתפעול הלכה למעשה את המערכת להערכת איכות. בהתאם לכך, באפריל 2004, הוקמה היחידה להערכת איכות ובכתחה, והמערכת להערכת איכות ונושה לפעולה בהערכת איכות (בכדיות).

בספטמבר 2010, לאחר ששות פעלות, הפכה הוחידה להערכת איקות הבטחתה לאגף ונפרד: האגף להערכת איקות והבטחה במסגרת ההסכם הכר שופע שופען כו"ם" לכלי משובץ באוצר

פתרונות המעריך להערכת איכות הוגדרו בזקון ע"י המל"ג כدلרלו:

א. יצירת תרבותות של הערך בתרבות הפופולרית להשכלה גבוהה בארץ שתבוא לידי ביטוי בראש ובראשו בהקמת מוסדות פונקציים, שיעריהם באוקן כתובים את האקט האקדמי ופעלו לשיפור הליקויים שומצאים:

ב. פרסום מידע בקשר לציבור בוועג לקיום תהליכי ההערכה וקידום השיפור
המקצועי כמשמעות להשכלה גבוהה:

ג. סיעם במחılır התכוון הקול והתקאוץ של הצערת לחשכה נוראה:

ד. הבטחת המשך השתלבותה של המערך האקדמי הישראלי במערכת האקדמיות העולמיות, הרואה בתהליכי הערצת האיכותaban יסוד בתחום הולכנייה של ההשכלה הגבוהה.

קידום
ושאים
וספרים

ג'שור יפעילות גמערכת להערכת זיכות

ת"פ פועלת להרחבת הנגישות של ערבים, דרוזים וצ'רקסים בישראל למרכז
השכלה הגבוהה. מתחילה החומש ות"ת מוכחת ומפעילה תכניות הולISTICיות
בבו או אקלסיה זו המאפשרת במקול החסמים, שנמצאים בדרכה, החל בבית
ספר התיכון וכלה בלימודים לתארים מתקדמים והשתלבות בשוק העבודה.
תת התכנית מלוחה ועדת היוג' אשר בראשה עמד פרופ' פיסל עזאייז, סגן י"ר
ת"ת. לונץ פורכבות הנושא וחשיבותו, כתנאי הכרחי לקבלת סיעוע תקציבי,
ווארת"ת דרשה מינוי אחראי בכל אחד מהמוסדות המתוקצבים על ידה בכפיפות
נוןシア או לרקטונו. כן דרשה ות"ת תרגום אתרי האינטראקטן של המוסדות
מתוקצבים לשפה העברית. להלן הדגשים העיקריים בתכנית:

שיפור מתח הידע והכחון המקצועית להשלמה גבואה באמצעות הרחבת מרכזיו "השגים" לישובי החברה העורכית⁵ (שבהם לא פועלים מרכזיו הקיימים) וביצוע פעילות חשיפה והכונה לאקדמיה בכתבי ספר תיכוניים (חכינות ההוראה) ומשותפת לוות"ת, משרד החינוך ומשרד רוחה"מ הנמצאת במקומות אלו בתחום ההוראה הפעילה (המכונה הנטולית):

התאמת מסלולי הכנהקדמיאים לצרכי הסטודנטים הערבים באמצעות סעיפים ייחודיים למכינות המותקצבות על ידי ות"ה, ומתחילה סיעוע למקצועים אשר מושכים לילקוי התואר הראשון:

תמכה בסטודנטים ערבים בתואר הראשון (בעיקר בשונה א') במטרה לעודד השתלבות אינטלקטואלית בלימודים תוך מצמצם נשייה, גוררת למידות ומעבר בין חוגים. בஸורות זו ניתן תקציב למוסדות המתקצבים ע"י ות"ת למבחן תמכה חברתיות, תמכה אקדמית, "עוז איש", שיפור מזומנים למידה, תגבור שפות ובודמה. למוסדות ניתנות גומחות בתמוך השיכוך בתקציב בהתאם לצרכים המכרים, כל זאת בכפוף לבקרתיה של ועדת ההיגיון. בנוסף, על מנת להקל על הסטודנטים מהחברה העברית את המפגש הראשוני עם האקדמיה, השפה העברית והתרבות הישראלית פועלת תכנית "צעד לפני כולם", אשר מותבעת כחדושים לפניו מועד פתיחת הלימודים לתואר ראשון וכוללת

מוחן מלגות סיוע בשכ"ל לסטודנטים לתואר ראשון מרכע סוציאקונומי נורא. ובתחום לימוד "פואדפים" - זהוי תכנית משותפת לשות", משרד רוח", משרד החינוך, מפעל הפיס וקרנות פילנתרופיות מוח"ל. המלגה ניתן במשרדי הקמ"ן התקני ליליכודי התואר של הסטודנט ועדמת על 10,000 ש"ח בשנתיים הראשונות ו-5,000 ש"ח בשנים התקיימות הנזירות להשלמת התואר הראשוני. בתשע"ד החל המבחן הראשון של התכנית, שבו הוענקו מלגות ל-650 סטודנטים ערבים.

בכל מקום בו אנו משתמשים בונגחים כגון "חברה ערבית", "ערבים" ו"כדומה", הכוונה היא לכלל החברה הערבית, הדורות והצ'רקסית, תוך הבנה כי שם הבדלים גדולים בין האנרכיסטים בשיטות

בשנת הלימודים תשע"א יזמו הוועדה לתוכנן וلتקבע והמל"ג את התכנית ללימודי העשרה כחלק בלתי נפרד מלימודי התואר ראשון, הניתנת לחוץ לדיסציפלינה הראשית אותה לומד הסטודנט, ואפייניו אותה ככל' חשוב לעיצוב דמותה הבוגר בתואר הראשון כדעתם של ידיעות בתחום ידע שונים - מעבר לתחום הדעת בו העסיק לימודי. ות"ת החליטה להשתחף בתקציב פיתוח לימודי העשרה "יעדים" במוסדיה.

תכנית ללימודי העשרה מורכבת מקורסים מרחיבי דעת בתחום ידע שונים ומגוונים, שפותחו במיוחד לתוכנת התכנית, בהיקף שלא יחתן מ-6-10 נ'ו, ולמורים אותם מיטב המורים באקדמיה. משמעות התכנית היא שטודנטים הלומדים לתואר ראשון במדעי הרוח, למשל, נדרשים לקורסים בתחום ידע אחרים כגון: המדעים המדוקים, מדעי הטבע, מדעי החברה ולהיפך.

בהתאם לכך, הוצאה הות"ת בשנה"ל תשע"א קול קורא ראשון להגשת תוכניות ללימודי העשרה, ובקציבה תמכיכה "יעודית לושא". בשנה"ב-תשע"ב-תשע"ג אושתו תוכניות ללימודי העשרה בתשעה מוסדות (אוניברסיטאות ומכללות אקדמיות), שבמסגרתן אושרו לתקציב **276 קורסים**, מהם 157 חדשים ו-119 משודרים.

מערכת ההשכלה הגבוהה החלה בטempt ערעין ליקודי העשרה, ומתרוך רצון להרחיב ולגוון את הפעולות בנושא זה, הוצאה הות"ת קול קורא שני בשנה"ל תשע"ג - כהמשך לקול הקורא הראשון שהסתיים, אליו התווסףו כיוונים חדשים.

בקול הקורא השני, אשר הפעימה השניה של הסתימה בתחילת חודש פברואר 2014, ות"ת מבקשת להרחיב את התכנית ואפשרה - בנוסף לפיתוח הקורסים הייעודים - שתי "תצורות" חדשות של קורסים:

א. קורסים שיוצעו במסגרת שיתופי פעולה בין המוסדות כאשר מוסדות הנודרים את הגיון הדיסציפליני הנדרש לבש תוכנית ללימודי העשרה יכלו לרכוש קורסים ממוסדותיהם שליהם אושרו ללימודי העשרה;

ב. פיתוח "קורסי דגל" (כמו: Great Ideas, Great Books) המועדים לציבור רחב של תלמידים בתוך המכוסד, ובמהשך ניתן יהיה ללימודם באמצעות טכנולוגיות הוראה מרוחק. בשנה"ל תשע"ג-תשע"ד אושרו לתקציב 48 תוכניות ללימודי העשרה בשלושה מוסדות בהן 47 קורסים חדשים וקורס דגל אחד.

ЛИמודי העשרה במסגרת התואר הראשון

נקבע כי המערכת להערכת איכות תפעול במודול ארבעה שלבי:

א. הערכה עצמית: מתחכמת ע"י המכוסד והיחידה האקדמית הנבדקת, ובסיום מיש המכוסד דו"ח הערכה עצמית (self-evaluation/report).

ב. הערכה באמצעות ועדת הערכה בינלאומי: המל"ג ממנה ועדת חיצונית ביילאומית אשר מעריכה את תפקוד המכחלקות באופן רוחבי בתחום ספציפי. בתום עבודתה הוועדה כושלה למל"ג דו"חות פרטניים בהם כל אחת מהמחלקות שעברו הערכה וכן דו"ח כללי המעריך את מצב התחום בארץ: האם ישראל נמצאת בחזית המחקר והקויקלים בתחום.

ג. המל"ג דנה בהמלצות הוועדה הבינלאומית, ולאחר קבלת החלטות מוחפרסומים באתר המל"ג דוחות הוועדה, תוצאות המוסדות והחלטות המל"ג.

ד. בסופה של תהליך מתבצע מעקב אחר השימוש המלצות הוועדות והחלטות המל"ג.

עד לשנה"ל תשע"ד עברו הערכה כ-50 תחומיות כ-26 מוסדות להשכלה גבוהה (אוניברסיטאות ומכללות אקדמיות) הנלמדים כ-317 פקולטות, מחלקות וחוגים, והופקו ע"י הוועדות הבינלאומיות 328 דוחות המפרטים את המצב של כל תחום בהיבט מוסדי וארצי. בשנה הנוכחית תשע"ד מתקיים מעקב פעיל אחר שימוש המלצות ועדות הערכה כ-26 תחומיות המתפרקים על פי 124 מכחלקות.

توزיאות הפעולות להערכת איכות נתנו אותן במחלקות ובמוסדות שעברו את תהליכי הערכת האיכות והן בקשר קבוצי המדיניות בתחום ההשכלה הגבוהה. ניתן לומר שפעולות זו השפיעה על התכנית הרוב שנחתכה בין ות"ת משרד האוצר באוגוסט 2010 בעצם "הצפתן" של ביעות רוחביות במערכת. הבעייה העיקרית היא מחסור בסגל אקדמי בכיר בדיסציפלינות סרכזיות, כשבחALKLN המצב חמור עד כדי היעדר סכח קריטית של סגל (כמה שמעכידים בספר את יכולתן להמשך ולהתקיים), שחייבת מהותית בתשתיות ההוראה והמחקר וعود. תוצאות בדיקות האיכות באז לדי ביטוי גם בשינויים שהחל במודול התקציב של ות"ת, בהם שינוי בתרבותי תקציב, קביעת יחס סגל: סטודנטים ועוד.

כעת, בתום עשור לפעולות המערכת להערכת איכות, ולאחר שרוב רוכם של תחומי הלימוד בארץ עברו הערכה, מתקיימים דיונים על אופי הפעולות העתידית של המערכת להערכת איכות לאור האתגרים העומדים בפני מערכת ההשכלה הגבוהה.

עודת היגי עליונה של ות"ת/מל"ג למדעי הרוח בהשכלה גבוהה בישראל

בישיבתה שהתקיימה ביום 7.5.2014 החליטה ות"ת להקים עודת היגי עליונה למדעי הרוח בהשכלה הגבוהה בישראל. עודת ההיגי העליונה תהיה אחראית על התיאום בין היוזמות הות"תיות וכן בין הוגדים השונים העוסקים בקידום מדעי הרוח בהקשר להשכלה הגבוהה על היבטיםם השונים בארץ, תסיע עיקודם ופיתוחו של התחום.

תקנון של הוועדה:

א. ריכוז נזונים והפצתם בנוגע למצוות של מדעי הרוח במוסדות ולযוזמות השונות במדעי הרוח.

ב. ניתוח הנזונים ובוחנת הדרכים להתמודדות עם האתגרים העומדים בפני מדעי הרוח במוסדות להשכלה גבוהה, בעיקר על ידי עירicht מחקרים, קיום דיונים, סדנאות ימי עיון, בהשתתפות דמויות מובילות בתחום קביעת מדיניות מדעי הרוח בעולם, דיקני הפקולטות למדעי הרוח ודמויות מרכזיות בהן.

ג. גיבוש מדיניות איחודית להתמודדות עם האתגרים של מדעי הרוח והמליצה על דרכי פעולה.

ד. תיאום בין המוסדות במציאות פתרונות לאתגרים ותיאום בין היוזמות הפועלות היום.
ה. מעקב אחרי יישום המלצות.

בין יותר הוועדה עוסקת בושאים הבאים:

א. בוחנה מעמידה ביצורים בנוגע לתשתיות מחקריות במדעי הרוח והמליצה על הקמת פונקון למרכז השקעות בתשתיות מחקריות במדעי הרוח

ב. בוחנות וושא הדוקטורנטים במדעי הרוח על כל היבטיו

ג. בוחנות הכספי של מדעי הרוח במוסדות להשכלה גבוהה עם מוסדות תרבות ומערכות החינוך

בראש הוועדה תעומוד פרופ' מלכה רפפורט חובב, חברת ות"ת, ויתר חברות יבואו מקרב מליאת מל"ג, המוסדות להשכלה גבוהה. مكانן הן ירושלים ות"ת יד הנדיב שותפים בהפעלת הוועדה. מל"ג דנה בנושא בישיבתה ביום 13.5.2014 ותקיים בו דיון נוסף באחת מישיבותה הקרובות.

ביום 20.01.14 התקיים יום עיון בנושא לימודי העשרה בשיתוף פעולה עם מכון וילר. ביום העיון הוזמו מפעלי התכניות מהמוסדות, מרצחים המלמדים בתכניות וכן שני אורחים מאה"ב, פרופ' קריסטינה מרסר מאוניברסיטת קלימטביה ופרופ' תומאס קריסטנסן מאוניברסיטת שיקגו, המעורבים בתכניות לבה (קורסי דגל) במוסדות שלהם, תכניות/קורסים הידועים בכינויים: Liberal Arts Studies והאתגרים העומדים בBITS הפעלהם.

עודת היגי מיוחדת של הוות"ת והמל"ג, בראשותה של חברת ות"ת, פרופ' מלכה רפפורט חובב, מלואה את התפקיד מתחילה וממליצה על אישור התכניות.

הקרן לקידום מדעי הרוח

במהלך השנים האחרונות ות"ת פועלת במקוון מישורים לסייע לקידום תחומי מדעי הרוח. במסגרת פעילות זו, הוקמה בשנת 2008 קרן לקידום מדעי הרוח, ביוזמה משותפת של יד הנדיב ות"ת לצורכי מחקר והפיתוח של מדעי הרוח וישום חלק מהמלצות זו"ח ועתד שוחט נוכחה מצבם הקשה של מדעי הרוח בישראל. מטרת הקרן היא לתרום בחינויים ארכוט הטעו של מדעי הרוח באוניברסיטאות בישראל, בין היתר, באמצעות שיתופי פעולה בין-אוניברסיטאיים וחדשות בהוראה.

לטובת الكرן הועמדו 30 מיליון ש"ח, בחלוקת שווה בין יד הנדיב ות"ת אשר שימשו להפעלת 25 תוכניות על פי ארבעה כחוזרים. לאור הרוץ המשוקף של יד הנדיב ות"ת בהמשך הפעלת الكرן המשותפת, אישרה ות"ת ביום 21.11.2012 הפעלת מתווה רב שנתי חדש לקרן בסך של 60 מיליון ש"ח נוספים במכיסו שלושה ערכיים:

א. יצירת תוכניות מוכנות בין-אוניברסיטאיות לתארים מתקדמים בرمאה ביןלאומית לתלמידים מצטיינים במטרה לייצר קרילות של תלמידי מחקר ולקדם באופן אפקטיבי את חיities המחקר במדעי הרוח.

ב. הגדלת מספר התלמידים הממצטיים בתואר ראשון ע"י שילוב תוכניות קיימות במדעי הרוח ובתחומי ידע אחרים והפיקתן לתוכניות לתלמידים מצטיינים.

ג. פיתוח מסגרות ללימודים רחובות לתואר ראשון באמצעות בניית תוכניות חזותיות מחלקות תוך איגום משאים ויצירת קורסי ליבה תחומיים, אשר ישרתו ספר תכניות לסטודנטים בכמה חוגים.

